

Møte tirsdag den 15. juni kl. 22.30

President: G u n n a r S k a u g

D a g s o r d e n (nr. 37):

1. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i aksjelovgivningen m.v.
(Innst. O. nr. 98 (1998-99), jf. Ot.prp. nr. 65 (1998-99))
2. Innstilling fra justiskomiteen om lov om midlertidig endring i politiloven (utvidet adgang til visitasjon) og om endring i straffeprosessloven m.v. (ransaking)
(Innst. O. nr. 97 (1998-99), jf. Ot.prp. nr. 79 (1998-99), Dokument nr. 8:13 (1998-99) og Dokument nr. 8:18 (1998-99))
3. Innstilling fra finanskomiteen om midlertidig lov om forholdet til allmennaksjeloven m.m. i forbindelse med fusjon mellom Postbanken AS og Den norske Bank ASA
(Innst. O. nr. 93 (1998-99), jf. Ot.prp. nr. 76 (1998-99))
4. Innstilling fra finanskomiteen om opphevelse av ølloven og endringer i alkoholloven og arveavgiftsloven
(Innst. O. nr. 100 (1998-99), jf. Ot.prp. nr. 66 (1998-99))
5. Innstilling fra finanskomiteen om lov om endring i lov av 22. juni 1990 nr. 36 om Statens petroleumsfond
(Innst. O. nr. 94 (1998-99), jf. Ot.prp. nr. 67 (1998-99))
6. Innstilling fra finanskomiteen om lov om selvfinansierende fraktutjevningsordning for drivstoff
(Innst. O. nr. 95 (1998-99), jf. Ot.prp. nr. 73 (1998-99))
7. Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v.
(Innst. O. nr. 99 (1998-99), jf. Ot.prp. nr. 80 (1998-99))
8. Innstilling fra utenrikskomiteen om lov om særlige tiltak mot Den føderale republikken Jugoslavia
(Innst. O. nr. 96 (1998-99), jf. Ot.prp. nr. 81 (1998-99))
9. Referat

St a t s r å d O d d E i n a r D ø r u m overbrakte 3 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Ursula Evje vil framsette et privat lovforslag.

Ursula Evje (Frp): På vegne av stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Ulf Erik Knudsen og meg selv vil jeg fremme et forslag om endring i lov av 14. juni 1985 nr. 73 om tilskott til private grunnskoler og private skoler som gir videregående opplæring (privatskoleloven).

Bakgrunnen for forslaget er at loven er helt klart diskriminerende slik den er i dag.

Presidenten: Lovforslaget med den kommentaren vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i aksjelovgivningen m.v. (Innst. O. nr. 98 (1998-99), jf. Ot.prp. nr. 65 (1998-99))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

(Votering, se side 745)

S a k n r . 2

Innstilling fra justiskomiteen om lov om midlertidig endring i politiloven (utvidet adgang til visitasjon) og om endring i straffeprosessloven m.v. (ransaking) (Innst. O. nr. 97 (1998-99), jf. Ot.prp. nr. 79 (1998-99), Dokument nr. 8:13 (1998-99) og Dokument nr. 8:18 (1998-99) pkt. B nr. 3.)

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 40 minutter, og at taletiden blir fordelt med 5 minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Kristin Krohn Devold (H) (komiteens leder og ordfører for saken): Utviklingen i omfanget av voldskriminalitet er dystert. Statistikken på landsbasis viste en økning i legemsbeskadigelse med kniv på 15 pst. fra første halvår 1997 til første halvår 1998. Anmeldte legemsbeskadigelser med skytevåpen ble doblet i samme periode. Anmeldte trusler med kniv økte med 18 pst., og trusler med skytevåpen økte med 36 pst.

Oslo-politiets statistikk viser samme trend. Den mildere volden, legemsfornærmelsene, som utgjør det største tallet, går riktignok ned, mens den mer alvorlige volden, legemsbeskadigelsene, øker. Vi kan si at voldstilfellene blir færre, samtidig som volden blir grovere og oftere inkluderer bruk av våpen.

Det var derfor helt på sin plass at riksadvokaten i fjor sommer tok et initiativ for å motvirke økt våpenbruk. Hvis flere av våpnene kan beslaglegges i forkant, vil liv og helse være spart. Høyre støttet derfor riksadvokatens utspill og fremla i høst et forslag, Dokument nr. 8:18 for 1998-99, hvor man bad Regjeringen legge frem lovforslag om dette. I dag har det tilslutning fra alle partiene i justiskomiteen.

Det har riktignok vært diskutert hvilken lov ransakingsbestemmelsene bør inn i, og hvordan lovformuleringen bør lyde.

Riksadvokaten foreslo først at bestemmelsen burde ligge i straffeprosessloven, men i lovproposisjonen står det uttrykkelig at riksadvokaten senere har kommet til at det riktige er en bestemmelse i politiloven, og at denne kan gjøres mer begrenset enn det opprinnelige forslaget, samtidig som den ønskede virkningen av lovforslaget beholdes.

Det viktigste med den omarbeidede lovformuleringen er at den trekker opp noen presiseringer for i hvilke situasjoner og hvor ransaking kan finne sted, slik at det ikke skapes et inntrykk av at ransaking kan skje vilkårlig. Dette er viktig fordi Den europeiske menneskerettskonvensjonen åpner for ransaking så lenge det skjer etter saklige og etterprøvbare kriterier.

Hele komiteen, unntatt Fremskrittspartiet, har lagt til grunn at både riksadvokaten og departementet mener det fremlagte lovutkast, riktignok med noen forbedringer fra komiteens side, er den riktige måten å lovfeste økt ransakingsadgang på. Dette nevnes spesielt, fordi Fremskrittspartiet likevel har valgt å opprettholde riksadvokatens første forslag.

Det er positivt at statsråd Dørum etter ønske fra komiteen fikk frem denne saken før sommeren. Det er også positivt at statsråden gjennom den høringsrunden som ble gjennomført i Politi-Norge, har lyttet til de innvendningene som kom, og at en del av det er tatt inn i departementets forslag.

I tillegg har justiskomiteen i merknader gitt klare premisser for hvordan loven skal forstås, slik at loven blir praktikabel. Det er jo hensikten med loven, at den skal bli brukt. På to områder har justiskomiteen derfor ønsket en endring i lovteksten, og jeg er glad det skjer i forståelse med regjeringspartiene og statsråden.

Vi tar bort det absolutte kravet om å bruke håndholdte metalldetektorer, samtidig som vi sier at dette «fortrinnsvis» vil være den mest skånsomme og effektive måten å gjennomføre ransaking på. Det er helt klart at det i noen situasjoner, f.eks. der våpenet er et slagvåpen av tre, ikke vil være hensiktsmessig med metalldetektor. Da må det være åpning for sunn fornuft.

Videre sier justiskomiteen at det må kunne innhentes samtykke til ransaking for flere enn en person om gangen, slik at lovteksten endres fra «en person» til «person».

På dette grunnlaget anser jeg at de betenkelighetene som fremkom fra Politi-Norge, Kripos og riksadvokaten under høringsrunden, nå er tatt hensyn til i det lovforslaget som foreligger.

I tillegg understreker justiskomiteen at politiet må bruke sin alminnelige adgang til ransaking etter §§ 7 og 10 i politiloven. Erfaringene fra Oslo politikammer er at de økte sine våpenbeslag betydelig etter at det ble gitt nye rutiner for hvordan dagens lovbestemmelser skulle anvendes. Komiteen støtter Oslo-politiets bruk av eksisterende lovverk og understreker at andre politikammer må være oppmerksom på de mulighetene som ligger her, i tillegg til den nye lovparagrafen.

Justiskomiteen forutsetter at praktisk informasjon om gode erfaringer spres fra ett politikammer til et annet, og at Justisdepartementet medvirker til at dette skjer.

På denne bakgrunn vedtar Stortinget i dag, med enstemmig støtte i justiskomiteen, en utvidet adgang til ransaking etter våpen. Dette skjer fullt ut innenfor EMKs bestemmelser og vil være et virkemiddel for å bekjempe grovere vold og øke tryggheten for folk flest.

Jeg anbefaler herved innstillingen.

Jan Petter Rasmussen (A): Kampen for et tryggere samfunn og mot kriminalitet står meget sentralt for Arbeiderpartiet. I flere saker som justiskomiteen til nå i denne perioden har hatt til behandling, har dette vært utgangspunktet. Det gledelige er at komiteen har vært meget samstemt i disse sakene, enten i form av en samlet komite eller ved et klart flertall.

Ved flere anledninger har komiteen lagt føringer når det gjelder voldskriminaliteten, og bl.a. gitt klart uttrykk for at straffeutmålingen for vold mot barn, sedelighetsforbrytelser og grov voldsbruk bør skjerpes, og at kampen mot vold må være et av de høyest prioriterte områdene innen kriminalpolitikken. Videre har et flertall spesielt sagt at straffenivået for forsettlig drap og voldtekt generelt sett er for lavt.

Gjengangerkriminaliteten har også blitt satt i fokus. Stortinget behandlet 4. mai i år Dokument nr. 8:12 for 1998-99 om dette temaet, og la klare føringer for hva som kan og må gjøres for å få de mest aktive gjengangere ut av sirkulasjon.

En annen viktig sak blir behandlingen av Ot.prp. nr. 64 om etterforskningsmetoder, som komiteen etter planen skal gi innstilling på i oktober denne høsten.

I dag dreier det seg om å gi politiet utvidede muligheter til å undersøke om personer bærer våpen på offentlig sted. To Dokument nr. 8-forslag, fra henholdsvis Høyre og Fremskrittspartiet, er også fremmet om dette temaet. Ut fra Justisdepartementets arbeid, uttalelser fra politiet og ikke minst fra riksadvokaten har flertallet, alle unntatt Fremskrittspartiet, god grunn til å mene at intensjonene i disse to forslag ligger inne i flertallsinnstillingen.

At Fremskrittspartiet vil fortsette sin symbolpolitikk, var ikke uventet, men unødvendig ut fra den mulighet dagens innstilling gir politiet til å foreta visitasjon.

Saksordføreren har gitt en god framstilling av innholdet i saken og flertallets syn, så derfor er det unødvendig å gjenta dette.

Med de presiseringer og justeringer komiteen gjennom merknader har gjort, mener jeg at vi har fått et enda bedre utgangspunkt for å møte volden på offentlige steder, spesielt i enkelte storbymiljøer, der faren er til stede for at våpen tas i bruk.

Forholdet til personvernet står sentralt når det er snakk om kroppsvisitasjon. Faren bl.a. for etnisk diskriminering er til stede. Arbeiderpartiet synes det er betryggende at Datatilsynet har uttalt seg positivt om forslaget, og at den utforming lovutkastet har fått, er i samsvar med Den europeiske menneskerettskonvensjon.

Et annet viktig moment, som flere av høringsinstansene sier noe om, er at politiet tar opplæringen av de tjenestemenn og -kvinner som skal foreta visitasjon, på alvor – noe jeg har tiltro til vil bli gjort.

Ellers synes jeg uttalelsene fra de forskjellige politimestrene er klare i at de ønsker denne utvidede muligheten til visitasjon som den nye § 10 a i politiloven gir. Verdt å merke seg er imidlertid uttalelsen fra Oslo politikammer om at de på grunn av et internt direktiv innenfor dagens bestemmelser i §§ 7 og 10 i politiloven, har hatt en betydelig økning i antall knivbeslag i siste halvdel av

1998. Dette viser at det også ved dagens lov er mulighet til å gjøre betydelige beslag, noe som også saksordføringen var inne på.

Alt i alt håper jeg at vi nå får en endring i politiloven som tjener sin hensikt. Jeg tror, i likhet med det flertallet uttrykker i komiteinnstillingen, at det blir meget viktig å legge opp til praktiske og ubyråkratiske rutiner. I og med at dette er en midlertidig lov, i første omgang gjeldende for tre år, vil det senere bli mulig for Stortinget om nødvendig å foreta endringer.

Jan Simonsen (Frp): La oss anta at en politipatrulje observerer en gjeng med ungdommer som politiet positivt vet tilhører et kriminelt ungdomsmiljø, komme spaserende nedover Hegdehaugsveien i Oslo. Politiet har grunn til å tro at de går med kniv ulovlig, men at det ikke er sannsynlighetsovervekt. Bør politiet da ha anledning til å stanse disse ungdommene, sjekke om de går med kniv og eventuelt inndra knivene, slik at risikoen for at disse ungdommene senere på kvelden ender opp som voldsmenn, i verste fall drapsmenn, reduseres? Ja, er jeg overbevist om at mer enn 90 pst. av den norske befolkningen mener. Men nei, mener justisministeren. Nei, mener Kristin Krohn Devold og Høyre. Bare Fremskrittspartiet mener ja.

I dag stemmer Høyre ned to forslag fra Fremskrittspartiet som begge ville gjort en slik ransaking mulig. I stedet støtter Høyre et forslag som begrenser adgangen til visitasjon til «situasjoner eller på steder hvor vold erfaringsmessig lett utøves». Det er et forslag som eksempelvis politimesteren i Stavanger mener har så mange begrensninger at hjemmen neppe vil bli benyttet i det hele tatt.

På toppen av det hele mener Høyres leder av justiskomiteen at dette forslaget fra Regjeringen vil gjøre at folk flest kan føle seg tryggere. Fremskrittspartiets forslag til endring i straffeprosessloven § 193 og politiloven § 10 inneholder ikke så mange begrensninger som Høyre ønsker, og er i tråd med riksadvokatens forslag i brev til Justisdepartementet fra 1. juli 1998.

Fremskrittspartiets forslag vil gi politiet hjemmel i både straffeprosessloven og politiloven til å foreta ransaking og visitasjon uten at det er sannsynlighetsovervekt for at en person går med ulovlig våpen. Ransaking vil kunne gjennomføres av en polititjenestemann uten forutgående beslutning av påtalemyndighet og dermed kunne utføres raskt og effektivt når behovet er til stede – i motsetning til det håpløse forslaget som regjeringspartiene, Arbeiderpartiet og Høyre nå gir sin støtte.

Hvorfor er dette forslaget tilnærmet verdiløst? For det første: Politimesteren eller hans stedfortreder må på forhånd gi tillatelse til visitasjonen på et bestemt område og tidsrom. For det andre: Visitasjonen kan bare foretas i situasjoner eller på steder hvor vold erfaringsmessig lett utøves, hvilket betyr enten navngitte gater og steder eller utenfor restauranter, i drosjekjøer og lignende. For det tredje: Politiet må fortrinnsvis ha med seg en metalldektektor som skal brukes under visitasjonen.

Hva så med ungdomsgjengen som spaserer nedover Hegdehaugsveien i Oslo på vei til sentrum med kniver og

skyttevåpen i jakkelommen? De befinner seg neppe i en gate eller på et sted hvor vold erfaringsmessig lett utøves. Kanskje de kan stanses idet de passerer en restaurant, for det er jo der komiteflertallet mener at vold erfaringsmessig finner sted. Men i så fall må politimesteren på forhånd ha gitt tillatelse. Og hva skjer dersom politipatruljen ikke har med seg sine tekniske hjelpemidler i bilen?

Det er sannelig ikke rart at politimesteren i Stavanger stiller seg «noe skeptisk til om man vil oppnå den effekt man ønsker, og om hjemmelen i det hele tatt vil bli benyttet».

Sett i forhold til Fremskrittspartiets forslag, som er identisk med riksadvokatens førsteutkast i brevet til Justisdepartementet, sparker flertallets forslag krokfot på politiet.

Folk kan nå føle seg tryggere, sa Høyres Kristin Krohn Devold til Norsk Telegrambyrå. Det er en ganske utrolig påstand. Tvert imot – med slike politikere bør folk føle seg utrygge.

Presidenten: Presidenten forutsetter at Jan Simonsen også vil sette fram det forslag som er inntatt i innstillingen.

Jan Simonsen (Frp): Ja, begge to.

Presidenten: Jan Simonsen har da tatt opp de forslag han refererte til.

Unni Hennem Lie (KrF): Kristelig Folkeparti ser positivt på at politiet nå får en utvidet adgang til å undersøke om personer bærer våpen på offentlig sted. Den midlertidige loven om endring i politiloven som i dag skal vedtas, er et nytt redskap for politiet og skal ha som hovedformål å forebygge straffbare handlinger. Forslaget om visitasjon vil kunne bli et viktig middel i kampen mot visse former for storbykriminalitet og også der planlagte aksjoner kan ha en særskilt misjon som trygghetskapende og forebyggende tiltak. Med den øvrige rettsutviklingen med straffeskjerpelse i våpenloven og knivforbud i straffeloven er denne utvidede visitasjonshjemmelen en naturlig oppfølging som kan bidra til å øke muligheten for oppdagelse av ulovlig våpenbesittelse.

Loven skal gjelde i tre år, og evaluering skal skje for å samle erfaringer som gjøres underveis med den nye bestemmelsen.

Etter en rekke alvorlige voldsepisoder tok Regjeringen sommeren 1998 et initiativ til en bred samling mot vold, og tidligere justisminister Aure inviterte da til tiltak mot vold. Det var på bakgrunn av dette at riksadvokaten fremmet sitt forslag i brev av 1. juli 1998 om å utvide adgangen til å undersøke om personer bærer våpen på offentlig sted.

Det var da snakk om to forslag: primært en bestemmelse om ransaking hjemlet i straffeprosessloven, subsidiært en bestemmelse om visitasjon hjemlet i politiloven. Riksadvokaten har i et senere brev, i august 1998, kommet fram til at det riktige ville være å utforme en visitasjonsregel hjemlet i politiloven fremfor en ransakingsbe-

stemmelse i straffeprosessloven. Ransaking er et straffeprosessuelt virkemiddel og brukes som et ledd i en etterforskning av en straffbar handling. Visitasjonsregelen er gitt som et forebyggende tiltak som ledd i politiets arbeid med å opprettholde ro og orden.

I denne saken er det nettopp opprettholdelse av ro og orden som er hovedformålet, og det er derfor naturlig, slik komiteflertallet har innstilt, at man her skal foreta en endring med en ny § 10 a i politiloven.

Forholdet til Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen er i denne saken svært viktig. Nettopp fordi en utvidet adgang til visitasjon er en inngripen i den enkelte privatsfære, må adgangen begrunnes og begrenses slik at den ikke kan rammes av personverninteresser og Menneskerettighetskonvensjonen.

Domstolen har stilt krav om at lovgivningen skal ha mekanismer som sikrer at inngrepene ikke blir vilkårlige. Her mener Kristelig Folkeparti at det er svært viktig å ta med i bestemmelsen at fullmakt til å utføre visitasjon må gis på forhånd av politimesteren eller hans stedfortreder, og at visitasjon kan foretas i et nærmere angitt område og tidsrom. Dersom en polititjenestemann i andre tilfeller finner grunn til å visitere en person, må samtykke innhentes i det enkelte tilfelle før visitasjonen foretas, og samtykket skal nedtegnes skriftlig. Særskilt opplæring er en forutsetning for at en polititjenestemann skal kunne foreta visitasjoner i medhold av denne bestemmelsen.

Det er viktig å sikre at visitasjonsadgangen får den til siktede effekt. Forholdet til enkeltgrupper må her tas hensyn til, og en evaluering bør ta for seg om denne loven har fått effekter som tilsier at enkeltgrupper har blitt uforholdsmessig belastet etter at loven trådte i kraft.

Det er også nødvendig å ivareta de mindreåriges interesser og sørge for at denne gruppen kan opparbeide et godt forhold til politivesenet. Barn og mindreårige må oppfatte en eventuell inngripen i deres nærvær eller direkte mot deres person som et tiltak som har til hensikt å beskytte deres interesser. Dette krever en bevisst holdning hos politiet, også med tanke på at grunnleggende rettigheter etter FNs barnekonvensjon ikke krenkes.

Enkelte har under høringen uttalt at det er tvilsomt om en utvidelse av loven er nødvendig. Dagens regler i straffeprosessloven og politiloven vurderes da som tilstrekkelig for politiet for å kunne foreta visitasjon. Jeg mener derfor at dette må ligge inne som et punkt på sjekklisten når denne ordningen skal evalueres, men vil her presisere at det er viktig at det gjøres konkrete grep som kan bidra til å dempe destruktive tendenser i samfunnet. En slik midlertidig utvidelse av loven som det her er snakk om, er et konstruktivt forsøk på å finne fram til effektive arbeidsredskaper.

Voldsproblematikken er kompleks og kan ikke løses med få tiltak. Det er helheten og de samlede tiltakene som kan snu den negative utviklingen, og dette er ett av mange skritt som tas i arbeidet for et tryggere samfunn.

Tor Nymo (Sp): Den saken vi behandler i dag, med forslag om en midlertidig lov om endring av politiloven,

er direkte foranlediget av alvorlige tilfeller av voldsanvendelse på offentlige steder.

Bekjempelse av voldskriminalitet har vært på den politiske dagsordenen i lang tid, og alle partier på Stortinget har vært opptatt av hvordan en kan mobilisere for å stoppe denne uheldige utviklingen.

Flere av voldstilfellene har hatt sammenheng med at gjerningsmannen er i besittelse av skyte- eller stikkvåpen som tas i bruk når det oppstår en situasjon som de av en eller annen grunn reagerer negativt på.

Et sentralt tema en har vært opptatt av når det gjelder bekjempelsen av voldskriminaliteten, har vært om politiet har hatt tilstrekkelig lovgrunnlag eller virkemidler for å kunne gripe inn.

Riksadvokaten foreslo sommeren 1998 en utvidet adgang til å undersøke om personer bærer våpen på offentlig sted – riktignok en endring av straffeprosessloven, noe som senere ble endret og tatt inn i politiloven. Det ble også fremmet diverse Dokument nr. 8-forslag med tilsvarende forslag til endringer.

I ly av mediedebatten og ikke minst uttalelser fra noen justispolitikere på Stortinget, hvor nåværende regjering nærmest ble beskyldt for å ville motsette seg en utvidet adgang til visitasjon, kom det nok som en overraskelse at Oslos politimester så entydig slo fast at etter nåværende bestemmelser i politiloven §§ 7 og 10, kan politiet foreta visitasjon av personer som anholdes i forbindelse med at det er frykt for at personen vil forstyrre den offentlige ro og orden.

Politimesteren understreker at disse bestemmelser gir politiet en vid adgang til å undersøke om en person bærer våpen. Hun sier videre i Oslo politidistrikts hørings svar at det kun er i unntakstilfeller at mistanke kriteriet i politiloven ikke er tilstrekkelig.

Vi er også kjent med at andre politimestere har en annen oppfatning når det gjelder om lovgrunnlaget er tilstrekkelig, men jeg velger å feste lit til lederen for det største politidistriktet i landet i forhold til å bruke hjemmelen i politiloven §§ 7 og 10 til utvidet visitasjon.

I Senterpartiet er vi tilfreds med at det nå blir politisk flertall for Regjeringens forslag om en utvidet adgang til å visitere personer i belastede miljøer for å søke etter kniver, skytevåpen og andre gjenstander som kan brukes til å skade personer, dette ut fra at en slik adgang vil gi en viktig signaleffekt og i seg selv kunne være positiv og forebyggende.

Ved å gi slike utvidede hjemler som er foreslått, skal en også ha klart for seg at det foreligger en risiko for misbruk. Personer vil utvilsomt bli utsatt for ransaking/visitasjon uten at de er i besittelse av våpen. Det er derfor viktig at faren for misbruk forebygges med klagemuligheter og etterfølgende kontroll, samt nødvendig instruksjon og opplæring av polititjenestemenn.

Jeg vil til slutt gjerne berømme departementet for godt politisk håndverk, og for at de signaler som er kommet fra faglig og politisk hold, så fort manifesterte seg i Ot.prp. nr. 79 for 1998-99 med forslag som innstillingen viser at det er stor tilslutning til. Det synliggjør etter min oppfatning Regjeringens vilje og handlekraft når det

gjelder den viktige oppgaven å bekjempe voldskriminalitet.

Helt til slutt: Representanten Simonsen får ha meg unnskyldt, men jeg stoler på Oslos politimester når hun gir uttrykk for at hun etter politiloven §§ 7 og 10, pluss de foreslåtte endringer som vil få flertall her i dag, har de nødvendige verktøy for å gjøre den jobben vi alle ønsker hun skal gjøre. Representanten Simonsens beskrivelse av situasjonen, der han gir uttrykk for at han ikke tror Oslos politimester når hun gir uttrykk for at de virkemidlene hun har, er tilstrekkelige, tror jeg det mer er et uttrykk for at representanten Simonsen og hans parti i den senere tid føler at de er på defensiven når det gjelder å ha hegemoniet i den kriminalpolitiske debatten, og at de føler at de må gjøre noe dramatisk. Det tror jeg er bakgrunnen for det bildet han forsøker å skape.

Ågot Valle (SV): SV ønsker at politiet skal ha mulighet til effektivt å kunne håndheve den lovgivningen og de restriksjoner som finnes i forhold til både stikk- og skytevåpen. Hvis det er slik at en i dag ikke har lovgivning som gir disse mulighetene i tilstrekkelig grad, er også vi av den oppfatning at en må kunne forsøke nye tiltak. Hvis en med nye tiltak kan få ned voldsbruken og få mer effektive beslag av ulovlige våpen, vil det være viktig for at befolkningen skal kunne føle seg tryggere ute i det offentlige rom, både på dag- og kveldstid.

SV er samtidig opptatt av å peke på at politimesteren i Oslo i uttalelser fra januar i år sier at politiet etter nåværende bestemmelser i politiloven §§ 7 og 10 kan foreta visitasjon av personer som anholdes i forbindelse med at det er frykt for at personen vil forstyrre den offentlige ro og orden. Disse bestemmelsene gir politiet vid adgang til å undersøke om en person bærer våpen, og slik det er i dag, kan bestemmelsen ofte benyttes av polititjenestemenn i Oslo, også i forebyggende øyemed.

Oslo-politiets interne direktiv om aktiv håndhevelse av knivforbudet har medført en betydelig økning av knivbeslag i siste halvdel av 1998, og ordensstyrken gir tilbakemelding om at gjeldende bestemmelser vanligvis vil være tilfredsstillende.

Når SV nå vil støtte forslaget om den midlertidige utvidelsen av retten til visitering, er det også ut fra det faktum at lovparagrafen skal være midlertidig og begrenset til tre år. Ved å vedta en midlertidig lovparagraf vil det være mulig å se effekten, samtidig som man er lovet en oppfølging og evaluering av den nye bestemmelsen. SV ønsker i denne treårsperioden å få vurdert nytten av en utvidet adgang til visitering opp mot erfaringene Oslo-politiet har i dag med å bruke politiloven §§ 7 og 10.

Vi er også opptatt av de synspunkter som er kommet fram i høringsuttalelsene fra Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene, Antirasistisk Senter, Senter mot etnisk diskriminering og Organisasjon mot Offentlig Diskriminering. Disse organisasjonene peker på faren for misbruk, og at minoritetsgrupper i Norge opplever at politimakten utøves med mindre rettssikkerhet for dem enn for befolkningen for øvrig. Utøvelsen av lovendringen må i så henseende foregå på en slik måte at en

ikke får rapporter om at minoritetsgruppene føler seg spesielt uthengt eller forfulgt. SV er også sterkt opptatt av avgrensningene i forhold til Den europeiske menneskerettighetskonvensjons artikkel 8, og viser i den sammenheng til høringsuttalelser fra Utenriksdepartementet. Her pekes det på at det er avgjørende for synet på loven at man har innebygd garantier mot misbruk når det gjelder myndighetenes anledning til å foreta visitasjon. Dette er lagt inn i den nye paragrafen og må følges nøye.

Med disse presiseringer vil vi stemme for innstillinga.

Statsråd Odd Einar Dørum: Lov om midlertidig endring i politiloven – utvidet adgang til visitasjon – som Odelstinget nå behandler, vil utvide politiets adgang til å undersøke om personer bærer våpen på offentlig sted. Den nye bestemmelsen i politiloven § 10 a er foreslått å gjelde i tre år.

Kampen for et tryggere samfunn og mot kriminalitet er et av Regjeringens viktigste innsatsområder. Det er her en særlig utfordring å finne fram til virkemidler som bl.a. kan møte volden på offentlige steder, spesielt i enkelte storbymiljøer, der våpen tas i bruk. Loven vil på den måten være et viktig ledd i Regjeringens generelle arbeid for å forebygge og bekjempe kriminalitet.

På bakgrunn av flere alvorlige voldsepisoder tok Regjeringen sommeren 1998 initiativ til en bred samling mot vold. Som ledd i dette arbeidet inviterte daværende justisminister Aud-Inger Aure til tiltak mot vold. I denne sammenheng foreslo riksadvokaten en utvidet adgang til å undersøke om personer bærer våpen på offentlig sted.

Med bakgrunn i riksadvokatens forslag sendte Justisdepartementet 5. februar 1999 på høring et forslag om ny bestemmelse i politiloven § 10 a om utvidet adgang til å undersøke om personer bærer våpen på offentlig sted. Lovforslaget var basert på riksadvokatens forslag, med enkelte justeringer.

Høringsinstansene har i overveiende grad vært positive til lovforslaget. Flere har pekt på at det vil være behov for utvidelse av gjeldende visitasjonsadgang for å avdekke våpen. Et par av høringsinstansene har imidlertid stilt spørsmål om det er behov for utvidet adgang til visitasjon.

En utvidet adgang til visitasjon er en inngripen i den enkeltes privatsfære, som både må begrunnes og begrenses. For å ivareta disse hensynene er det viktig å oppstille visse begrensninger i lovens anvendelsesområde, videre at det oppstilles formelle krav til gjennomføringen. Det har også vært viktig å vurdere nøye hensynet til personvern, og at forslaget ikke er i strid med Den europeiske menneskerettskonvensjonen artikkel 8.

Den nye bestemmelsen i politiloven § 10 a er bl.a. et nytt hjelpemiddel for politiet i forbindelse med forhåndsplanlegging av aksjoner for å kunne avdekke våpen. Dette gjelder på offentlig sted, i situasjoner eller på steder der vold erfaringsmessig lett utøves. Det er grunn til å understreke – og ikke minst etter innlegg i debatten i dag – at man ved utformingen av denne bestemmelsen ikke har ment å fortrenge de hjemlene man allerede har i dag,

enten i straffeprosessloven eller i politiloven. Den nye bestemmelsen er kun ment som et nyttig supplement til eksisterende hjemler.

Departementet har også funnet grunn til å understreke at praktiseringen av bestemmelsen må legges opp slik at hensynet til publikum søkes ivaretatt på best mulig måte – dette for å kunne ivareta formålet med loven, og at praktiseringen er i henhold til det.

Justisdepartementets forslag til ny bestemmelse i politiloven bygger på det lovforslaget som ble sendt på høring, med enkelte justeringer. Justeringer er foretatt med bakgrunn i innspill i høringsrunden og gjelder i forhold til våpenbegrepet og beslutningsmyndigheten.

Justisdepartementets forslag til ny bestemmelse i politiloven kan kort oppsummeres slik:

- Politiet kan på offentlig sted – i situasjoner eller på steder hvor vold erfaringsmessig lett utøves – visitere person når det er grunn til å undersøke om personen er i besittelse av våpen.
- Visitasjon skal i slike tilfelle først foretas ved hjelp av teknisk hjelpemiddel.
- Visitasjon kan bare gjennomføres når politimesteren, eller politimesterens stedfortreder, på forhånd har gitt samtykke til at visitasjon kan foretas i et nærmere angitt område og tidsrom.
- Visitasjon kan bare foretas av tjenestemann som har gjennomgått særskilt opplæring.

Justisdepartementet har funnet det riktig at bestemmelsen blir gitt som en midlertidig lov. Gyldighetstiden er foreslått satt til tre år fra ikrafttredelsestidspunktet. I løpet av denne tiden vil man opparbeide seg erfaringsgrunnlag, både med hensyn til praktisering av bestemmelsen og med hensyn til hvilke effekter man har oppnådd.

Jeg er kjent med justiskomiteens innstilling og de ulike kommentarer der, og vil vise til at flertallet på side 4 i innstillingen legger til grunn og er enig med departementet i at det framsatte lovforslag ikke strider mot Norges forpliktelser etter Den europeiske menneskerettskonvensjonen.

Etter dette har komiteens flertall i innstillingen på sidene 5 og 6 imidlertid foreslått to endringer i lovforslaget. Jeg refererer ikke dem her, de er referert tidligere av saksordføreren. Jeg vil si følgende: Dette tar jeg til etterretning, jeg aksepterer det, og jeg oppfatter det som justeringer av lovforslaget.

Avslutningsvis finner jeg grunn til å nevne at departementet tar sikte på å foreta en evaluering av bestemmelsen etter at denne har vært i virksomhet i noen tid – dette for å kunne forsikre meg om at den nye lovbestemmelsen får den effekten vi ønsker, og ikke får noen negative utslag.

Så vil jeg allment si at jeg etter mange år som storbypolitiker, spesielt i denne byen, og etter mange års erfaring bl.a. i kampen mot organisert kriminalitet, i bred kontakt med Oslo-politiet – bl.a. den sittende politimester – ble noe forundret over at politiet skulle være så uformuende som det kom fram i et tidligere innlegg her. Det er helt klart at politiet etter gjeldende lovhjemler selv

mener at det har virkemidler som det kan bruke dersom det er nødvendig for å sikre den offentlige ro og orden, og trygghet. Politiloven § 7 og politiloven § 10 gir slike hjemler. Jeg kan forsikre om at hvis det i tiden som kommer, skulle være slik at dette er en vurdering som ikke strekker til, vil vi selvfølgelig handle ut fra det.

Jeg vil også vise til at denne saken ble sendt ut på høring i februar, og den behandles i Stortinget nå, i juni. Det viser at et solid flertall i denne salen er i stand til å handle når det er nødvendig for å sette grensene i kampen mot vold, for å sørge for at voldsutøvere blir stoppet og at vold forebygges. Det gleder meg meget!

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Kristin Krohn Devold (H): Det ble helt nødvendig å svare på Jan Simonsens angrep både på komiteen og på Høyre.

Jan Simonsens beskrivelse av politiets hjelpeløshet når to kriminelle gjenger står på Karl Johan og de ikke kan gripe inn, verken med ransaking eller andre metoder, blir rett og slett patetisk og feilaktig. Oslo politikammer gjør det krystallklart i høring med komiteen at tjenestemennene ved kammeret oppfatter det som at de i slike situasjoner har det lovgrunnlaget de trenger. Det er det viktig å presisere.

Likevel sa Oslos politimester at det er enkelte situasjoner hvor det kunne vært nyttig med en tilleggsbestemmelse, f.eks. ved store arrangementer, ved ansamlinger av folk og i situasjoner der man kan ha nytte av å innhente et forhåndssamtykke for å kunne gjennomføre massevisitasjon, f.eks. med metalldetektor.

Den beskrivelsen som Rogalands selvoppnevnte Oslo-ekspert gir, er altså riv ruskende gal i forhold til Oslos høyeste politimyndighets beskrivelse og Oslos tjenestemenns beskrivelse.

Når det gjelder signaler fra Politi-Norge for øvrig, har det vært en krystallklar støtte til lovforslaget, men noen av politikamrene våre, bl.a. i storbyene, har påpekt noe de kunne ønsket justert – og det har justiskomiteen og Justisdepartementet justert.

Fordi Fremskrittspartiet tydeligvis er så skuffet over at riksadvokaten har endret kurs, passer det Jan Simonsen å nevne riksadvokatens første brev, men ikke riksadvokatens andre brev av 14. august, der han sier helt klart at riksadvokaten har kommet til at forslaget kan kvalifiseres på en slik måte at faren i forholdet til EMK reduseres ytterligere uten at effektiviteten reduseres. Derfor foreslo riksadvokaten selv bl.a. bruk av metalldetektor, et forslag som komiteen har myket opp ytterligere ved å ta inn ordet «fortrinnsvis» bruk av detektor. Så når det gjelder bekymringer for Politi-Norge om en for snever beskrivelse av tid og sted, mangel på ordet «fortrinnsvis» når det gjelder bruken av metalldetektor, forskjellen på å bruke «person» eller «en person» og når det gjelder frykten for at opplæringsbetingelsene kunne bli for kompliserte og for lite praktikable, har altså justiskomiteen rettet opp det i full forståelse med Justisdepartementet.

Men Fremskrittspartiets frustrasjon over at stortingsflertallet faktisk tar ansvar og gjør noe, og prøver å få til samlende flertallsløsninger, er så betydelig at man velger å gå til ytterligheter som ikke engang har riksadvokatens støtte. Det er trist at det skal være slik, men det finnes partier i denne sal som foretrekker demonstrasjon fremfor resultat. Takk og pris er ikke det grunnlaget for flertallets syn, for da hadde ikke politiet fått den forbedringen de trenger.

Jan Simonsen (Frp): Jeg registrerte at representanten Devold mener at Fremskrittspartiets forslag representerer ytterligheter, og at representanten Nymo mente at Fremskrittspartiets forslag var dramatisk. Så la meg derfor minne om at våre forslag er satt fram som en oppfølging av et initiativ fra riksadvokaten, og at vårt forslag til endringer i straffeprosessloven, bortsett fra vår definisjon av våpen, ellers er identisk med riksadvokatens første forslag i brev til Justisdepartementet. Vårt forslag til en endring av politiloven er faktisk tilnærmet identisk med riksadvokatens første forslag, men uten de begrensningene som nå beklageligvis blir resultatet av Høyres og andre partiers manglende vilje til oppfølging av tiltak som ville virke effektivt for politiet.

Når riksadvokaten kom tilbake til Justisdepartementet med et nytt opplegg, var det fordi justisministeren forkastet riksadvokatens første forslag. Han var altså nødt til å komme tilbake med et nytt og moderert utkast. Når den tidligere justisministeren forkastet forslaget, var det med to hovedbegrunnelser. For det første mente hun at det ville være ubehagelig – det står ordrett i brevet fra justisministeren til riksadvokaten, for mørkhudet ungdom å bli stoppet av politiet. Det er en ganske fantastisk argumentasjon. Det må være langt mer ubehagelig for disse ungdommene å risikere å få en kniv i ryggen, så de har selvfølgelig samme interesse som alle oss andre av at det blir ryddet opp.

For det andre mente justisministeren at det var tvil om riksadvokatens første forslag var i strid med Den europeiske menneskerettskommisjon artikkel 8. Men riksadvokaten argumenterer relativt solid mot et slikt synspunkt.

Riktignok bruker Oslo-politiet en fullmakt og mulighet som de har i politiloven §§ 7 og 10, men da kreves det at det skal være frykt for at en person vil forstyrre offentlig ro og orden. Med det eksemplet jeg brukte, hvor ungdom kommer rolig spaserende nedover en gate og de mistenkes for å kunne ha ulovlig kniv, men de kan knapt mistenkes for å ville forstyrre ro og orden, blir det tvilsomt om en kan bruke den hjemmelen, og gjør man det, strekker man hjemmelen så langt man kan.

Det Høyre egentlig bør svare på nå – og hvis de ikke svarer på det nå, får de i alle fall forsøke å svare på det i løpet av en lang valgkamp – er hva som er hensikten med denne begrensningen for den utvidede visitasjonsadgangen, som går på at det begrenses til steder hvor vold erfaringsmessig lett utøves. Hvorfor skal man ikke kunne foreta visitasjon også andre steder når man treffer på disse ungdommene på steder hvor vold faktisk ikke lett utøves. Det forventes å få et svar fra Høyre på det.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 748)

S a k n r . 3

Innstilling fra finanskomiteen om midlertidig lov om forholdet til allmennaksjeloven m.m. i forbindelse med fusjon mellom Postbanken AS og Den norske Bank ASA (Innst. O. nr. 93 (1998-99), jf. Ot.prp. nr. 76 (1998-99))

Øystein Djupedal (SV): Vi har hatt en debatt om dette i Stortinget. Nå blir ikke forslaget noe bedre av at vi skal behandle det i Odelstinget, men til presidentens orientering vil SV stemme mot den foreslåtte innstilling.

Presidenten: Det har presidenten allerede registrert. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 749)

S a k n r . 4

Innstilling fra finanskomiteen om opphevelse av ølloven og endringer i alkoholloven og arveavgiftsloven (Innst. O. nr. 100 (1998-99), jf. Ot.prp. nr. 66 (1998-99))

Tore Nordtun (A): Vi har nå til behandling en innstilling fra finanskomiteen om opphevelse av ølloven og endringer i alkoholloven og arveavgiftsloven.

La meg innledningsvis si at når det gjelder ølloven, er forslaget først og fremst en lovteknisk opprydding, med kun ett unntak. Unntaket går på den loven vi har hatt tidligere om at når alkoholstyrken oversteg 7 volumprosent, kunne det ikke kalles øl. EFTA, eller overvåkingsorganet ESA, påpekte dette i et åpent brev den 10. september 1998, der det heter at forbudet i ølloven § 17 mot innførsel og omsetning av øl med alkoholstyrke over 7 volumprosent er i strid med EØS-avtalen. Og det er en enstemmig komite som slutter seg til innstillingen på dette punkt.

Når det så gjelder fradrag for dokumentavgift i arveavgiften, sluttet også et stort flertall i komiteen seg til den endringen, nemlig at dokumentavgiften som arving eller gavemottaker betaler på næringseiendom, nå skal komme til fradrag i dennes arveavgift. Men jeg presiserer at denne endringen ikke medfører endringer i reglene om dokumentavgiften, og jeg imøteser større omtale av dokumentavgiften og arveavgiften fra departementets side på et senere tidspunkt.

Helt til slutt er spesielt denne merverdiavgiftslovendringen omtalt under Andre merknader og forslag, hvor Fremskrittspartiet har tatt opp forslag som går spesielt på dette med merverdiavgiften og de uheldige innvirkninger den har på konkurranseforholdene innen flytrafikken i Norge. Vi fra Arbeiderpartiet og Høyre har i denne merkningen om merverdiavgiftslovendringen som Fremskrittspartiet har tatt opp, presisert at så lenge Regjeringen på det nåværende tidspunkt ikke har vært i stand til å fremlegge et nødvendig grunnlag for behandling av moms- endringer i forhold til nøytralitet i luftfartsnæringen, er

ikke vi i dag beredt til å gå inn på realitetsbehandling av det. Men la det være helt klart at vi er sterkt innstilt på nå å gå inn og se på disse konkurranseurimelighetene som er i denne saken. Vi hadde også håpet at Regjeringen skulle komme til Stortinget med denne saken, slik at vi kunne ha gjort den ferdig før vi tok ferie den 18. juni. Så er ikke skjedd, men vi vil presisere at vi må ha litt mer materiale før vi kan ta fatt på det.

Jeg vil også vise til at vi fra Arbeiderpartiets side nå aktivt har gått inn og vært med i det flertallet som gikk vekk fra seteavgift og over til passasjeravgift. Vi er også nå inne på vedtaket i innstillingen om revidert, hvor vi bl.a. vil ta bort investeringsavgiften fra 1. juli for luftfarten – på verksteder bl.a. – slik at vi er innstilt på å foreta de tilpasninger som er nødvendige for at denne delen av vår industri skal ha de riktige konkurransebetingelsene.

Med dette anbefaler jeg innstillingen.

Siv Jensen (Frp): Det er bra at man nå vedtar en fradragrett for dokumentavgift i arveavgiften knyttet til fast næringsseiendom. Men en slik fradragrett burde også kunne utvides til å gjelde flere grupper, og jeg tar med dette opp det forslaget Fremskrittspartiet har i innstillingen på det området.

Så til den avgiftsmessige forskjellsbehandlingen mellom flyselskaper. Jeg registrerer at representanten Nordtun på vegne av Arbeiderpartiet gir uttrykk for en betydelig grad av vilje til å gjøre noe med dette. Men med vilje kreves det faktisk at man stemmer og trykker på knappen. Det er litt synd, synes jeg, at her kunne man foretatt en ganske enkel operasjon for å løse opp i dette problemet, og dette er også basert på et forslag som Regjeringen har hatt ute på høring. Det er klart at vi er enig i at det er unødvendig at dette ikke har kommet fra Regjeringen ennå, men det kunne altså Stortinget ha gjort noe med. Slik sett synes jeg det er synd at et slikt forslag blir nedstemt. For det er klart at konkurransemessig er det store ulemper for en del norske selskaper på markedet i dag, og det kan føre til at man kanskje ser utflagging av en del selskaper. Det betyr tapte arbeidsplasser, det betyr tapte skatteinntekter, ja, det betyr også tapt fagkompetanse. Og det ville kanskje til og med kompensert for det mulige provenytapet man her ser ved å gjøre endringer i merverdiavgiftslovgivningen.

Det som er gledelig, er at det blir flertall når vi behandler revidert om i hvert fall å fjerne investeringsavgiftsbiten. Det synes vi er gledelig.

Jeg tillater meg å ta opp det forslaget som Fremskrittspartiet har fremmet i denne proposisjonen, men jeg må også henvise til det brev som ble sendt fra Stortingets kontor til finanskomiteen, hvor man diskuterte adgangen til å ta opp denne typen lovendringsforslag gjennom behandlingen av revidert. Litt avhengig av Presidentskapets vurderinger og tilråding til dette, vil vi vurdere å komme tilbake til det spørsmålet senere.

Presidenten: Siv Jensen har tatt opp de to forslagene hun refererte til.

Øystein Djupedal (SV): Helt kort: Jeg vil først få ta opp det forslaget som er referert i innstillingen fra SV, som i utgangspunktet ikke hører hjemme i denne odelsingsproposisjonen. Grunnen til det ble også referert fra representanten Jensen, nemlig at dette er det dokumentet som var tilgjengelig for oss for å fremme skatteforslag, selv om det ikke er noen egen skatteproposisjon fra Regjeringen. Det forstod jeg også var et spørsmål man muligens ville komme tilbake til, men herved er forslaget tatt opp – et forslag som for øvrig berører den største urimelighet i vårt skattesystem, og som etter hvert forhåpentligvis flere vil slutte seg til.

Når det gjelder de andre forslagene, støtter SV opphevelsen av ølloven, vi støtter ikke det forslaget som går på fradrag for dokumentavgift i arveavgiften – vi prioriterer ikke den typen avgiftslettelser, uten noen nærmere begrunnelse for det her. Når det gjelder forslaget fra Fremskrittspartiet, er det et forslag som vi heller ikke støtter.

Presidenten: Øystein Djupedal har tatt opp det forslaget han refererte til.

Per-Kristian Foss (H): To kommentarer: Det ene er spørsmålet om dokumentavgift, for Regjeringen fremmer et forslag som går i riktig retning, men som bare er en liten bit av en større problemstilling. Fremskrittspartiet tar opp en annen bit av problemstillingen og fremmer forslag om den.

Ingen av forslagene griper egentlig inn i det som kanskje er hovedproblemet med hensyn til arv. Det er selve skatteberegningsgrunnlaget, satsen og fribeløpet. Men vi avstår også fra det, fordi det må være en viss logikk i hvordan man opptrer. Når Regjeringen nedsetter et utvalg for å vurdere hele ordningen, ifølge innstillingen, er det rimelig, hvis man ønsker å få noe utredet, å vente til det er utredet. Hvis man vet svaret, kan man la være å utrede det! Og jeg registrerte at ingen partier i denne sal mener at man vet svarene.

Det er flere skjevheter ved arveavgiftsordningen utover det både Fremskrittspartiet og Regjeringen her foreslår. Regjeringen får full tilslutning til sitt forslag. Jeg kunne ha lyst til å spørre for eksempel representanten Jensen om hva hun synes om en annen side ved arveavgiftsordningen, nemlig om det er rimelig, som i dag, at man i forskriftene knyttet til dokumentavgift, regner et dødsbo som kjøper av en avdød persons eiendom og derfor pålegger dødsboet 9/12 av full dokumentavgift i tillegg til den fulle dokumentavgiften som kjøper av en eiendom fra et dødsbo må betale.

Dette er ganske kompliserte problemstillinger. Jeg tror nok man vil være tjent med, for ikke å snuble i sine forslag, å få det hele rimelig grundig vurdert. Det endrer ikke våre prinsipielle holdninger, bl.a. til at arveavgift i familiebedrifter etter hvert har blitt en svært tyngende avgift, som vi er innstilt på å sette ned i en eller annen form – beregningsgrunnlag, fribeløp eller sannsynlighetssats, eller en kombinasjon av dette. Men det er en rekke andre urimeligheter ved arveavgiftslovgivningen i dag og beregningen av dokumentavgift som vi gjerne vil

(Foss)

ha utredet og sett i en sammenheng. Det er i grunnen mitt råd til Fremskrittspartiet også, for man kan risikere å snuble her, for eksempel glemme å ta opp den problemstillingen jeg nå pekte på.

Så til den andre problemstillingen, som ingen andre partier enn Fremskrittspartiet har tatt opp i forslags form. Det gjelder reglene – og kanskje særlig praksis – for beregning av merverdiavgift for flyselskaper. Der er det åpenbart urimeligheter. Det tror jeg er bredt erkjent. Det er urimeligheter som har kommet særlig til syne når konkurransen er fri, og når de norske selskapene i ulik grad flyr både innenlands og utenlands. Jeg sier i ulik grad. Dessuten tror jeg nok at etter hvert som marginene har blitt noe mindre i innenlands lufttrafikk, har man fokusert mer på avgiftene, og det er ikke unaturlig. Flyselskapene innenlands går med store underskudd for tiden, og da fokuseres det også på denne siden av kostnadene. Jeg synes derfor det er all grunn til å understreke at vi fra Høyres side ønsker en likebehandling av all innenlands flytrafikk, uavhengig av om selskapene har adgang til å operere mer eller mindre i utlandet samtidig som de flyr innenriks. Jeg tror at det er her veldig mye av forskjellen ligger.

Fremskrittspartiet fremmer også her et forslag, på tross av at de har vært med i et flertall som tidligere har bedt Regjeringen om å nedsette et bredt utvalg – og Regjeringen har fulgt det opp – for å vurdere konkurransevilkårene innenfor luftfarten, et utvalg der bransjen, eksperter og departementsfolk er med. Og mandatet er hentet ut av Stortingets egen innstilling.

Hvis man vil ha noe utredet, synes jeg på en måte det er litt intellektuelt redelig å vente på utredningen, for hvis man hadde visst svaret, behøvde man ikke ha bedt om en utredning. Jeg synes også at det samme resonnet gjelder her. At det haster, vil jeg gjerne ha understreket, men jeg tror det fortsatt er tid til å få det inn i en rimelig behandling med sikte på neste år.

Jeg vil be om at statsråden følger dette aktivt opp, for jeg er enig med dem som sier at på litt lengre sikt kan dette dreie seg om ganske betydelige konkurranseforskjninger mellom store internasjonale selskaper og mindre nasjonale selskaper og kanskje – i verste fall på lengre sikt – utflaging av arbeidsplasser.

Siv Jensen (Frp): Først til spørsmålet om arveavgiften: Jeg tror at eksemplene fra representanten Foss bare er noen ganske få i forhold til en del av de urimelighetene vi ser knyttet til arveavgift. Fremskrittspartiets syn på arveavgiften er nemlig at den er en umoralsk dobbeltbeskatning som bør fjernes snarest mulig. Når det gjelder denne advarselen fra Foss om faren for å snuble, ser vi ikke den. Vi vil arbeide aktivt for at mest mulig av arveavgiften blir fjernet, for den er i hvert fall, slik vi ser det, helt umoralsk.

Så til dette utvalget som ble nedsett for å se på konkurransevilkårene for luftfarten: Ja, det er helt rett, som representanten Foss sier, at dette utvalget ble nedsett med enstemmig tilslutning fra Stortinget. Men det som er pro-

blemet, er at merverdiavgiftsspørsmålet ikke ble drøftet i finanskomiteen på det tidspunktet da det utvalget ble nedsett, for da regnet man nemlig med at Regjeringen ville komme til Stortinget med en sak om merverdiavgiftsspørsmålet. Det skjedde ikke, slik at det flertallet i finanskomiteen har gjort i innstillingen til revidert, er nettopp å påpeke, som et tillegg til dette utvalget, at man også her skal belyse merverdiavgiftsspørsmålet. Det var altså ikke forutsatt da dette utvalget ble nedsett.

Så for all del: Jeg er helt enig med representanten Foss i at når man først går inn for å nedsette et utvalg, bør man vente på resultatene. Men det var altså ingen forutsetning i utgangspunktet for dette utvalget. Nå er det lagt inn. Det er vel og bra, det, men det hadde gått an å løse denne delbiten allikevel.

Hvorfor er det for eksempel slik at Høyre og Arbeiderpartiet støtter forslaget om å fjerne investeringsavgiften, men ikke forslaget om å fjerne merverdiavgiften, når begge deler bidrar til konkurransevridning? Jeg synes på mange måter at argumentasjonen fra representanten Foss ikke holder i denne sammenhengen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet. – Per-Kristian Foss har bedt om ordet.

Presidenten minner om at det er sent på kvelden, og vil gjerne også minne om at vi har flere saker til behandling.

Per-Kristian Foss (H): Jeg skal legge meg det på sinne.

Jeg vil bare si til problemstillingen om hvorfor man tar opp investeringsavgift og ikke moms. Jeg synes at problemstillingen med investeringsavgift er meget enkel – meget enkel! Det er den ikke i dette tilfellet. Flyselskapene har selv pekt på at det ikke bare gjelder regelverket, men også praktiseringen av det. Derfor har vi lyst til å få et bedre grunnlag for å ta standpunkt til dette, og følger den rimelig normale arbeidsform at vi ikke tar opp egne forslag på områder som ikke er berørt i dokumentene fra Regjeringen.

Jeg legger merke til at i hele innstillingen til revidert har Fremskrittspartiet en standard merknad som går igjen noe slikt som 32 ganger, og det er at man i behandlingen av revidert budsjett bør gjøre minst mulig. De som imidlertid har de mest vidtrekkende forslag, og de mest utredede forslag, er nettopp Fremskrittspartiet, også i forbindelse med revidert. Det er kanskje greit å holde samme prinsipp gjennom hele behandlingen.

Jeg vil til slutt bare si at jeg noterte meg at representanten Jensen ikke fant noen grunn til å berøre den problemstillingen jeg tok opp, urettferdighet ved behandling av dødsbo. Det bare viser at dette er en problemstilling som er atskillig mer omfattende enn det begrensede forslag Fremskrittspartiet tar opp. Derfor er det kanskje klokt å vente til man får berørt alle deler av problemstillingen, slik at man slipper å gjøre urettferdigheter når man f.eks. foretar lettelser for enkelte, men ikke for andre i behandlingen av både dokumentavgiften og arveavgiften.

Presidenten: Siv Jensen har hatt ordet to ganger, og får ordet til en kort merknad.

Siv Jensen (Frp): Jeg beklager å måtte forlenge debatten, men det er altså slik: Ja, vi har en standard merknad gjennom hele innstillingen til revidert, fordi vi mener at man ikke skal bruke det reviderte budsjettet i for utstrakt grad til å gjøre store endringer. Det er jo også derfor vi stemmer mot en rekke av de skatteendringforslagene Høyre fremmer – nettopp fordi vi mener de ikke hører hjemme her. Men vi har tatt hensyn til de områdene hvor vi mener det er svært nødvendig å gjøre noe, fordi situasjonen har forandret seg. Og der har vi tatt opp forslag.

Og til spørsmålet om dødsbo: Jeg sa på vegne av Fremskrittspartiet at vi ønsker å fjerne hele arveavgiften, og da er det jo ikke nødvendig å nansere hvilke ting som er verst. Vi mener at hele avgiften er umoralsk.

Presidenten: Da er det ikke flere som har bedt om ordet til sak nr. 4.

(Votering, se side 750)

S a k n r . 5

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endring i lov av 22. juni 1990 nr. 36 om Statens petroleumsfond (Innst. O. nr. 94 (1998-99), jf. Ot.prp. nr. 67 (1998-99))

Hill-Marta Solberg (A) (ordfører for saken): Siden det er sent på kvelden, skal jeg prøve å ikke ta opp det vi skal debattere på fredag, men forholde meg til det som ligger i denne odelstingsproposisjonen.

Komiteen støtter Regjeringens forslag om å bevilge 100 mill. kr til prosjektrettet teknologiutvikling i petroleumssektoren. Men flertallet i komiteen går samtidig imot Regjeringens forslag om å endre lov om Statens petroleumsfond for å finansiere disse nye utgiftene.

Forslaget om utgifter til petroleumsrettet teknologiutvikling er omtalt i St.prp. nr. 67 for 1998-99, under nytt kap. 2441 Petroleumsrettet teknologiutvikling, post 50. På dette kapitlet foreslås en bevilgning til et program for prosjektrettet teknologiutvikling i petroleumsvirksomheten. Det statlige bidraget skal kanaliseres som øremerkede midler gjennom Norges forskningsråd. Det forutsettes at oljeindustrien selv skal stå for en vesentlig del av finansieringen av programmet.

I departementets svar av 8. juni i år på spørsmål stilt fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe heter det:

«Forslaget om en bevilgning til prosjektrettet teknologiutvikling i petroleumsvirksomheten bygger på en rekke prosjektinnsparinger fra oljeindustrien. Spørsmålet om eventuelle bevilgninger til formålet utover 1999 vil bli vurdert av Regjeringen i forbindelse med fremleggelsen av de konkrete budsjettforslagene.

Bevilgningen til prosjektrettet teknologiutvikling er ikke å betrakte som ordinære forskningsmidler som er av mer langsiktig og grunnleggende karakter. Dette til-

taket vil imidlertid være komplementært til ordinære forskningsprogrammer gjennom NFR.»

Forslaget innebærer altså at staten, sammen med oljeindustrien, skal bidra til å finansiere prosjekter for teknologiutvikling. Flertallet i komiteen mener at dette kan være utløsende for et nytt industrielt fokus, og støtter derfor intensjonene i forslaget om fondet.

Det framgår imidlertid ikke av forslaget hvordan skillelinjene skal trekkes mellom ordninger som kan finansieres gjennom petroleumsfondet, og ordninger som finansieres gjennom budsjettet. Og i svar av 8. juni i år, igjen på spørsmål fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe, skriver departementet:

«Bevilgningene til prosjektrettet teknologiutvikling er knyttet til statens deltakelse i petroleumsvirksomheten og skal ha som formål å redusere kostnadene på norsk kontinentalsokkel blant annet for å øke statens inntekter fra petroleumsvirksomheten på sikt.»

Regjeringen finner det altså nærliggende, som de sier i brevet, «å definere bevilgningen som en petroleumsrelatert utgift», fordi dette forskningsprogrammet har som formål å redusere kostnadene på sokkelen og dermed øke statens inntekter fra petroleumsvirksomheten på sikt. Men en rekke forskningsprosjekter som er relatert til petroleumsvirksomheten, vil kunne bidra til å redusere kostnadene på norsk kontinentalsokkel på sikt. I tillegg er f.eks. NORSOK, INTSOK og MILJØSOK sammenlignbare med det foreslåtte programmet.

Man må derfor kunne konstatere at Regjeringens forslag i realiteten innebærer at det som burde vært en ordinær budsjettbevilgning, skal finansieres gjennom å komme til fratrett fra kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten.

Statens netto kontantstrøm føres som inntekt til Statens petroleumsfond gjennom statsbudsjettet, og disse inntektene bidrar således til å finansiere deler av budsjettet. Det er betenkelig dersom tiltak som i utgangspunktet kan betraktes som ordinære budsjettbevilgninger, ikke skal inngå i den samlede budsjettvurderingen, men finansieres direkte gjennom petroleumsfondet. Dette vil innebære en regnskapsmessig uryddighet, som igjen bidrar til at en særskilt utgiftspost unndras i vurderingen av den samlede budsjettveksten. Regjeringen foreslår dette uten en prinsipiell drøfting av en lovendring for å få det til.

Flertallet, alle unntatt medlemmene fra regjeringspartiene, har konkludert med å gå imot Regjeringens forslag om å endre lov om Statens petroleumsfond.

Og til slutt anbefaler jeg komiteens tilråding, som altså er å avvise forslaget om endringer i lov om Statens petroleumsfond.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): Eg vil kort visa til sentrumspartia sin merknad til denne saka i innstillinga frå komiteen, og vil på vegner av Kristeleg Folkeparti, Senterpartiet og Venstre ta opp det mindretalsforslaget som er fremja i innstillinga.

Presidenten: Representanten Ingebrigt S. Sørfohn har tatt opp det forslag han refererte til.

Øystein Djupedal (SV): Sakens ordfører har redegjort for hvorfor dette har vært veldig uryddig. Komiteen er jo for den bevilgningen som foreslås, men det er inndekningen som er uryddig. Jeg trenger ikke å gå i detalj om det, men det er også bakgrunnen for at SV er for å avvise dette lovforslaget, og er for at det bevilges gjennom de ordinære budsjetter.

Grunnen til at jeg tok ordet, var at vi ønsker at dette fondet skal ha en annen innretning. Det som vil være en av de aller største utfordringene for det norske samfunn, og ikke minst for petroleumssektoren, vil være at vi får en bærekraftig økonomi. Det betyr altså en økonomi som er økologisk bærekraftig over tid.

Petroleumssektoren er en av de viktigste klimagassutslippkildene vi har; den står for hele en fjerdedel av klimagassutslippene. De miljøtiltak som er foretatt i Nordsjøen, har virket positivt. Vi ønsker derfor at dette fondet, Teknologifondet som det her kalles, skal ha en annen innretning enn det foreslåtte, som står omtalt i statsbudsjettet, og som vi sikkert vil komme tilbake til på fredag. La meg bare kort si at hvis vi skal skape en økologisk bærekraftig økonomi, vil det være helt nødvendig at man oppretter denne typen fond. Det er vi positive til, også at vi får en miljøinnretning som vil bidra som et incitament til at bransjen selv går lenger i retning av å skape den bærekraftige økonomien som vi vil være avhengig av.

Statsråd Gudmund Restad: Tiden på døgnet tatt i betraktning forsøkte jeg å motstå fristelsen til å ta ordet. Det gikk bra i forrige sak, men jeg synes likevel jeg må si noen ord i denne saken, etter saksordføreren innlegg.

Regjeringen ønsker å intensivere forskningen i petroleumssektoren. Vi fremmet derfor i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett et bevilgningsforslag på 100 mill. kr til prosjektrettet teknologiutvikling i petroleumsvirksomheten. Bevilgningen vil inngå i et program som skal bedre beslutningsgrunnlaget på norsk sokkel. Dette vil ha betydning både for å bidra til nye feltutbygginger basert på ny kostnadseffektiv teknologi, og for å oppnå større sikkerhet for at utbyggingsprosjekter kan gjennomføres innenfor budsjetterte rammer.

Jeg har merket meg at det synes å være flertall for dette tiltaket i Stortinget, og dette er gledelig i lys av de utfordringer vi nå står overfor på norsk sokkel. Bevilgningen til prosjektrettet teknologiutvikling er midler knyttet til statens deltakelse i petroleumsvirksomheten. Dette er bakgrunnen for at Regjeringen har valgt å foreslå at midlene kommer som fratrukk i statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten. Jeg viser i denne forbindelse til at det i mange tilfeller foregår en betydelig teknologiutvikling knyttet til de enkelte lisenser. Staten vil gjennom SDØE finansiere en forholdsmessig andel av dette i de lisensene SDØE har eierandeler i. Dermed vil slike teknologiutviklingskostnader automatisk komme til fratrukk ved beregning av den netto kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten som overføres til petroleumss-

fondet. Forskjellen fra den bevilgningen Regjeringen nå har foreslått, er at kostnadene denne bevilgningen skal dekke, ikke på samme måte kan henføres til den enkelte lisens. Etter mitt skjønn ville det være naturlig at slike kostnader ble behandlet likt, uansett om de kunne henføres til en bestemt lisens eller ikke.

Dette er bakgrunnen for at Regjeringen i Ot. prp. nr. 67 for 1998-99 foreslår en endring i loven om Statens petroleumsfond. Lovens § 2 angir de inntekter og utgifter som inngår i netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten som blir overført fra statsbudsjettet til Statens petroleumsfond. Forslaget til endring av lov om Statens petroleumsfond innebærer at utgiftene til petroleumstett teknologiutvikling som beskrevet ovenfor, kommer til fratrukk ved beregningen av netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten. Dermed vil disse kostnadene bli behandlet på linje med tilsvarende kostnader finansiert gjennom den enkelte lisens.

Jeg viser videre til at et utredningsprogram for å bedre beslutningsgrunnlaget til disponeringssaker knyttet til rørledninger i petroleumsvirksomheten ble finansiert på tilsvarende måte i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 1996. Det ble den gangen ikke foretatt en lovendring, men opprettet en ny post, «Spesielle driftsutgifter», under budsjettkapittelet som gjelder fjerning av innretninger på norsk sokkel. På denne måten ble disse utredningsutgiftene automatisk belastet petroleumsfondet. Et enstemmig storting sluttet seg da til dette. Dette er derfor ikke en ny måte å finansiere slike utgifter på. Regjeringens lovforslag ville medføre en tilsvarende behandling av utredningsutgifter knyttet til teknologiutvikling på norsk sokkel.

Jeg tar likevel selvfølgelig til etterretning at Regjeringens forslag til lovendring ikke synes å få flertall i Odelstinget.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 751)

S a k n r . 6

Innstilling fra finanskomiteen om lov om selvfinansierende fraktutjevningsordning for drivstoff (Innst. O. nr. 95 (1998-99), jf. Ot.prp. nr. 73 (1998-99))

Presidenten: Ordfører for saken er Erik Dalheim, som sitter i Lagtinget. Tore Nordtun har da sagt seg villig til å legge fram saken.

Tore Nordtun (A): På vegne av Arbeiderpartiet fremmet jeg et forslag tidligere i Dokument nr. 8:27 for 1998-99 om fraktutjevning for drivstoff, og i det forslaget bad vi Regjeringen om snarest å gjeninnføre den gamle fraktutjevningsordningen inntil eventuelt ny ordning foreligger. Vi bad i dette Dokument nr. 8-forslaget samtidig om at Regjeringen måtte an vise inndekning for de økte utgiftene ved ordningen, jf. Innst. O. nr. 26.

Så kom Innst. O. nr. 81 for 1998-99, hvor komiteens tilråding var:

«Ordninga med frakttilskot over statsbudsjettet for bensin og autodiesel som vart oppheva frå 1. januar 1999, blir gjeninnført frå 5. februar 1999 og fram til og med 30. juni 1999.»

Jeg vil vise til at den selvfinansierte fraktutjevningsordningen som Regjeringen nå igjen foreslår, vil representere en merkostnad for drivstoffbrukerne i størrelsesorden 150-200 mill. kr, dvs. en merkostnad pr. liter på 5 øre pluss moms.

Fra flertallets side finner vi ikke at denne vesentlige merkostnaden for drivstoffkjøperne generelt kan forsvares, og da spesielt sett i forhold til den nåværende ordnings virkning på drivstoffprisene i distriktene. Etter den nåværende ordning betaler ingen mer enn 7 øre pr. liter utover 0-sonen, dvs. at fraktkostnadene gjennom konkret bevilgning fra Stortinget reduseres med mer enn 100 mill. kr pr. år. Finansminister Restads forslag representerer altså en merkostnad for drivstoffkjøperne på 300 mill. kr. Og dette er noe av hovedbegrunnelsen for at flertallet går imot den foreslåtte ordning og inn for en videreføring av gjeldende ordning.

Vi foreslår at det på statsbudsjettet for 1999 bevilges ytterligere 40 mill. kr til videreføring av gjeldende fraktutjevningsordning, jf. Stortingets behandling av St. prp. nr. 67 for 1998-99, Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 1999, jf. kap. 1560 post 70.

Flertallet, bestående av Arbeiderpartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte, viser til at de vesentlige prisforskjeller på drivstoff knytter seg til konkurransen i markedet. Det samme flertallet viser i denne sammenheng til den konkurranseulempe nye aktører i markedet står overfor når det ikke gis adgang til norske distribusjonslagre. Flertallet forutsetter derfor at departementet bidrar til at også nye aktører får adgang til slike lagre. Det forutsettes at dette skjer på forretningsmessige vilkår, eller at det på annen måte kan gis grunnlag for nye aktører.

Vi mener også at dette kan være et viktig bidrag til ytterligere styrking av landsdekkende konkurranse på drivstoffmarkedet.

Konklusjonen blir, slik flertallet fremmer forslag om i innstillingen:

«Stortinget ber Regjeringen videreføre Stortingets vedtak av 4. februar 1999 om ordningen med frakttilskudd over statsbudsjettet for bensin og autodiesel.»

Dette er i samsvar med innstillingen.

Kjellaug Nakkim (H): Den 6. januar 1995 innleverte stortingsrepresentant Gudmund Restad et Dokument nr. 8-forslag om tiltak for like drivstoffpriser i hele landet. Hovedinnholdet i forslaget fra 1995 er omtrent identisk med proposisjonen vi behandler i dag, slik proposisjonen om fraktutjevning som ble fremmet straks før jul, også var, og som ble avvist av et flertall i Stortinget.

Statsråd Restad har tydeligvis i mange år hatt en visjon om å kunne få til en ordning som medfører tilnærmedesvis like bensinpriser i Norge, en visjon han tydeligvis nødig vil gi slipp på.

Men like drivstoffpriser i hele landet lar seg ikke gjennomføre ved å innføre en ny avgift, noe de fleste hørings-

instanser også har påpekt. Det er ikke fraktkostnadene som fører til de store prisforskjellene, spesielt er prisene lave i områder der det også er ubetjente stasjoner. Konkurransetilsynets undersøkelser konkluderer klart med at lave bensinpriser er et resultat av effektiv konkurranse, en konkurranse som mangler i distriktene.

Av de 26 høringsuttalelser departementet har mottatt, har samtlige avvist den foreslåtte ordning – bortsett fra tre. Og de tre er Kommunenes Sentralforbund, Miljøverndepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet, noe som taler for seg selv. Mange «tunge» høringsuttalelser, med Konkurransetilsynet i spissen, er prinsipielt imot fraktutjevning, men støtter subsidiært en ordning over statsbudsjettet.

Regjeringen begrunner innføring av en selvfinansierende fraktutjevningsordning med hensynet til distriktene. Men det mangler i proposisjonen en analyse av hvilken praktisk betydning forslaget har for dem som er bosatt i de forskjellige deler av landet. Det er heller ikke vurdert om forslaget vil ha betydning for bosettingsmønsteret eller om det vil gjøre det lettere å trekke arbeidskraft til distriktene. Det er i liten grad sannsynliggjort at de ønskede effekter ved ordningen vil bli oppnådd.

På enkelte områder er det dessuten langt billigere å holde bil i distriktene enn i sentrale strøk. Et eksempel på dette er forsikringspremiene på bil, som er langt dyrere i Oslo. Forskjellen kan utgjøre mange tusen i året, noe differensiert bensinavgift ikke gjør.

Ved en rekke anledninger er det fra Finansdepartementets side tidligere frarådet at det innføres selvfinansierende ordninger eller fondsordninger utenfor statsbudsjettet. Selv den nåværende regjering har fremført gode argumenter som slutter opp om dette. På spørsmål fra Høyre har ikke statsråden kunnet gi noen god forklaring på at man nå ønsker å fravike dette prinsippet.

Høyre er i likhet med de fleste høringsinstanser prinsipielt imot fraktutjevning. Men med de høye avgiftene som det i dag er på bensin og diesel, går Høyre inn for at dagens fraktutjevning over statsbudsjettet videreføres. I tillegg vil vi inkludere de to selskapene som i dag ikke omfattes av ordningen, slik at konkurransen kan bli styrket. Høyre ser det som langt viktigere å få drivstoffavgiftene ned enn å innføre en ny byråkratisk selvfinansierende ordning som hele Norges befolkning vil oppfatte som innføring av en ny avgift. Jeg vil gjerne si ære være statsråd Restads iherdighet når det angår å legge byrdene på bilistene og på næringslivet. Men jeg håper og tror at det er siste gang vi behandler denne statsråd Restads visjon. Den er tidligere blitt avvist av Stortinget to ganger, den er avvist av samtlige høringsinstanser, den er avvist av Finansdepartementet, og nå til slutt vil den igjen bli avvist av et flertall i Stortinget. Så vi håper at det er siste gangen vi behandler denne ordningen i Stortinget.

Jørgen Holte (Sp): Eg vil fyrst ta opp forslaget frå Kristeleg Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, slik det går fram av innstillinga på side 7. Det er i samsvar med Regjeringa sitt forslag og grunn-gitt i to forhold. Det eine er at vi gjennom dette får eit

sjølvfinansiert system, der fraktkostnadene blir dekte fullt ut utanfor 0-sona, og det er også bakgrunnen for dei auka kostnadene som saksordføraren var inne på i sitt innlegg, og for det andre får vi her ei avlastning av statsbudsjettet.

Eg viser elles til den debatten vi hadde om dette spørsmålet i Stortinget i februar.

Presidenten: Jørgen Holte har tatt opp det forslaget han refererte til.

Kenneth Svendsen (Frp): Jeg vil starte med å si at selv om jeg er imot enhver subsidieordning når det gjelder frakt, tillater jeg meg å hevde at hvis det først skal være en ordning med fraktutjevning, er en videreføring av dagens ordning langt å foretrekke framfor forslaget til en ny ordning. Den nye ordningen som Regjeringen har foreslått, er i realiteten en økning av bensin- og dieselavgiften for alle som kjøper disse produktene, som om den ikke var høy nok.

Jeg er ikke sikker på om bakgrunnen for forslagene til Regjeringen har sitt utspring i at man skal ha en slags rettferdighet ved at det skal være sånn noenlunde like bensin- og dieselpriser i dette landet. I tilfelle stiller jeg spørsmålet: Hva slags rettferdighet legger man til grunn? Er det det at bensinkundene i Bodø skal betale frakten for bensin- og dieselkundene i Saltdal? Mens bodøværingene må betale 1,5 mill. kr for en bolig og må dekke det beløpet fullt ut selv, så slipper saltdalingen unna med halvparten. Hva slags rettferdighet er det i det?

En lofotværing slipper unna med å betale 30-40 kr pr. kilo for fersk skrei, en osloenser må betale minst det dobbelte – og man er ikke sikker på om fisken er fersk engang. Hva slags rettferdighet er det?

Det er mulig at noen synes det høres rettferdig ut. Jeg er ikke blant dem. For meg er rettferdighet at hvis man vil bosette seg i et byområde, så er det en del fordeler med det, og det er en del ulemper, på lik linje med hvis man bosetter seg ute i distriktene. I begge tilfeller er det frie valg den enkelte gjør, og man må dekke kostnadene ved å flytte selv.

Hvis det ikke skulle være tanken om rettferdighet som ligger bak et slikt forslag, er det da en form for distriktpolitikk? Hvis noen tror at det er fraktutjevningsordningen som skal være det som sikrer en bosetting, så må noen begynne å tro om igjen. Det virker på meg som om man har den oppfatning at hvis prisene er like i dette landet, så er alt bra. Jeg tror at prisen gjerne kunne ha vært 12 kr, bare ikke noen i dette landet fikk det samme for 11,50 kr.

Det er faktisk slik at i løpet av den tiden vi har hatt denne fraktutjevningsordningen som foreslås gjeninnført, og som har fungert fram til i dag, så har folk flyttet fra Distrikts-Norge og inn til tettstedene som aldri før. Når skal det gå opp for stortingsflertallet at det er ikke likhet i bensin- og dieselpriser som skal til for at folk skal bo og virke i Distrikts-Norge? Det er enkelt og greit lavere avgifter på disse produktene som skal til. Jeg er ganske sikker på at folk i Saltdal hadde akseptert at ben-

sinen kostet 10-20 øre mer i Bodø, hvis nivået på avgiftene hadde vært til å leve med. Og det er da vi er ved problemets kjerne: De vanvittige avgiftene på bensin og diesel! Og det er en av hovedgrunnene til at folk flytter, ikke de marginale forskjellene med basis i frakt. Når man i tillegg vet at det ikke er fraktkostnadene som bestemmer prisnivået på bensin og diesel, men konkurransen mellom selskapene, blir forslaget helt uforståelig. Som et eksempel på dette vil jeg vise til at selv om fraktkostnadene på bensin og diesel til Sandnessjøen er dobbelt så høye som fraktkostnadene på de samme produktene til Mo i Rana, så er prisen på en liter bensin langt lavere i Sandnessjøen enn i Mo i Rana. For noen dager siden var prisen på bensin i Bodø Norges laveste, selv om de har frakttilllegg dit. Det viser at det ikke er fraktkostnadene som bestemmer prisen, men konkurransen på det enkelte stedet. Med andre ord vil en slik ordning ha liten eller ingen effekt på prisnivået, og dette er ikke et enestående tilfelle. Jeg kunne ha nevnt langt flere hvis det hadde noe for seg. Men for ordens skyld – både Sandnessjøen, Mo i Rana og Bodø er vel for distrikt å regne, og det viser med all tydelighet at ordninger som dette ikke fungerer.

Fremskrittspartiet vil stemme mot den ordningen som Regjeringen har foreslått om en selvfinansierende fraktsubsidieringsordning, og vi kommer til å stemme mot en videreføring av dagens ordning.

Øystein Djupedal (SV): Jeg beklager, men jeg tror ikke jeg kan klare å oppvise den samme entusiasme og innlevelse eller det samme engasjement når det gjelder dette forslaget, som tidligere talere har vist.

Jeg vil bare kort begrunne hvorfor SV her står sammen med Regjeringen – det er for øvrig også hyggelig å være i det selskapet en gang iblant – og begrunnelsen for det er relativt enkel. Vi synes at en fraktutjammingsordning er fornuftig. Det er selvfølgelig ikke tilstrekkelig til at man får lik pris på bensin eller drivstoff over hele landet. Det er helt riktig at konkurranse i så måte er den viktigste mekanismen for at man skal få lavere pris i enkelte regioner. Det som er fordelene med en selvfinansierende ordning, er at bilistene i enkelte deler av Norge med sterkere konkurranse bidrar til å få ned prisen i de delene av Norge der konkurransen er mindre. I tillegg vil en selvfinansierende ordning i mindre grad være budsjettavhengig. Det vil bety at ordningen vil være selvdrevet, helt uten Stortingets innblanding. Det betyr at man ikke kan saldere budsjettene med et kutt. Det stortingsflertallet her gjør, er å bruke skattebetalernes penger til å subsidiere bensin i størrelsesorden 100 mill. kr pr. år. Det kan man mene er riktig. Etter min vurdering er det ikke riktig. Hvis jeg hadde hatt 100 mill. kr, ville jeg ikke sponset bensinprisen, tvert imot ville jeg brukt dem til barn og unge, til ungdomsskoler eller til hva som helst av andre, gode og fornuftige tiltak.

Derfor støtter vi Regjeringen i en selvfinansierende ordning for fraktutjammning. Men vi har altså ikke lagt inn de pengene i vårt alternative budsjett. Vi synes pengene bør brukes på noe mer fornuftig.

Statsråd Gudmund Restad: Siden forslaget har vakt såpass engasjement i forsamlingen, synes jeg, selv om klokka akkurat har passert midnatt, at jeg må holde et lite innlegg.

Det er altså slik at Regjeringen i Ot.prp. nr. 73 for 1998-99 foreslår å erstatte dagens frakttilskuddsordning over statsbudsjettet med en selvfinansierende fraktutjevningsordning for drivstoff. Formålet med forslaget var å sikre full utjevning av fraktutgifter, samtidig som ordningen ikke skulle belastes offentlige budsjetter. Forslaget fører selvsagt ikke til like drivstoffpriser i hele landet, som flere har påpekt.

Prisforskjeller som skyldes andre forhold enn fraktkostnader, f.eks. ulikheter i konkurranseforholdene, ville ikke bli påvirket av ordningen. En selvfinansierende fraktutjevningsordning som foreslått, ville derfor ikke forhindre at det fortsatt ville være ulike drivstoffpriser i Norge. Ved å eliminere fraktkostnadene som faktor som forklarer prisforskjeller, vil imidlertid ulike priser skyldes andre forhold enn fraktutgiftene. Ved at den foreslåtte ordningen med frakttilskudd er selvfinansierende ville man dessuten sikre at oljeselskapene står for finansieringen, og altså at ordningen ikke fortrenger andre tiltak som må skaffes bevilgninger over offentlige budsjetter.

Den selvfinansierende ordningen ville innebære at oljebransjen skulle betale et særskilt bidrag for alt avgiftspliktig drivstoff som omfattes av ordningen, til et eget fond som danner grunnlag for utbetaling av frakttilskudd. Til forskjell fra ordningen over statsbudsjettet, som kun dekker fraktkostnader over 7 øre pr. liter, var det foreslått at ordningen endres slik at fraktkostnadene kompenseres fullt ut utenfor en 0-sone. For å forenkle og målrette ordningen var det også foreslått at 0-sonen skulle utvides fra 10 til 30 km. Med «0-sone» menes en sone rundt oljeselskapenes depoter for lagring av drivstoff der oljeselskapene ikke mottar frakttilskudd.

For å dekke oljeselskapenes fraktkostnader ved frakt av drivstoff fra depotene til bensinstasjoner utenfor 0-sonen, var det foreslått at alt drivstoff ble ilagt et finansieringsgebyr på 5 øre pr. liter. Regjeringen la til grunn at oljeselskapene ville velte dette over i drivstoffprisene, slik at ordningen isolert sett kunne føre til en økning i prisen på alt drivstoff med 5 øre pr. liter pluss moms. Sammenlignet med en situasjon uten frakttilskudd medfører dette at de samlede fraktkostnader fordeles utover all omsetning av drivstoff.

Dagens opplegg med rabatter og lokal priskonkurranse vil særlig komme kundene i sentrale strøk til gode. Gjennom en ordning med full fraktutjevning, som i Regjeringens forslag, ville imidlertid kundene i distriktene komme bedre ut enn ved dagens ordning. Det var distriktshensyn som lå bak både den gjeldende og den foreslåtte ordningen.

Jeg må dessverre konstatere at et flertall i finanskomiteen går imot den foreslåtte ordningen med en selvfinansierende fraktutjevningsordning. Det kan jeg ikke annet enn ta til etterretning. En trøst for de mange som vil være skuffet over flertallets standpunkt, er at det er vilje til å opprettholde en frakttilskuddsordning. Et flertall går

inn for å videreføre gjeldende ordning med frakttilskudd over statsbudsjettet.

Etter min oppfatning har forslaget fra Regjeringen flere fordeler i forhold til eksisterende ordning, bl.a. sikrer den, som nevnt, full utjevning av fraktkostnadene og fjerner dermed argumentet som ofte brukes om at prisforskjeller på drivstoff skyldes fraktutgiftene. I tillegg ville ordningen være selvfinansierende, slik at drivstoffkjøperne selv og ikke skattebetalerne generelt står for finansieringen. Ordningen ville dermed ikke belaste offentlige budsjetter, hvor det er et stort behov for bevilgninger til mange gode formål. Jeg må imidlertid ta til etterretning at Stortingets flertall ikke er enig i disse vurderingene, og at flertallet går imot en endring av dagens ordning. En umiddelbar konsekvens av dette er et bevilgningsbehov for resten av inneværende år på 40 mill. kr og en tilsvarende svekkelse av statsbudsjettet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet. (Presidenten klubber.)

Dag Terje Andersen (A) (fra salen): President!

Presidenten: Det er replikk fra Dag Terje Andersen. Det blir replikkordskifte.

Dag Terje Andersen (A): Jeg takker for det, president. Jeg har forståelse for at presidenten er rask med klubba nå.

Det har gjentatte ganger blitt brukt et begrep som «selvfinansierende» fraktutjammingsordning. Og da må jeg be om en presisering fra statsråden, for slik som vi har oppfattet ordningen, er den ikke selvfinansierende, den er finansiert av alle bilbrukere som i dag ikke er innenfor fraktutjammingsordningen, altså, bensinen skal bli dyrere i hele landet. Det er egentlig det som er realiteten i forslaget fra Restad. Når flertallet avviser hans forslag til en byråkratisk nyordning og heller vil opprettholde – med varierende entusiasme riktignok – dagens ordning, er det med bakgrunn i at vi vil spare bilistene for en utgift på hundrevis av millioner kroner.

Jeg ber statsråden om å være så snill og kommentere og eventuelt bekrefte at begrepet «selvfinansierende» er misvisende. Det er en bilbrukerfinansiert fraktutjammingsordning som statsråden har foreslått, og som vi i dag avviser.

Statsråd Gudmund Restad: Nei, begrepet «selvfinansierende» betyr selvsagt ikke at man har noen Sareptas krukke som disse pengene kan tas fra. Det ligger i ordet «selvfinansierende» at fondet finansieres av dem som skal bruke drivstoffet, som Dag Terje Andersen riktig påpeker. Men det er jo ikke slik at dagens ordning er gratis heller, det er også andre enn drivstoffbrukerne, altså skattebetalere generelt, som bidrar til de vel 100 mill. kr i året som i dag brukes til fraktutjevning, og som finansieres over statsbudsjettet.

Ellers er det ikke riktig, som Dag Terje Andersen antydte her, at den ordningen som nå er foreslått, er mer byrå-

kratisk enn den ordningen vi har hatt i veldig mange år. Det blir en utbetaling etter samme system, og så vil det bli en innbetaling fra de fem-seks oljeselskapene som er aktuelle, så det er ikke noen byråkratisk ordning. – Så det er nok ikke det som er årsaken til at flertallet ikke går inn for ordningen, men jeg har tatt til etterretning at stortingsflertallet ikke ønsker en omlegging, og det er det ikke noe å gjøre med for min del.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 751)

S a k n r . 7

Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. (Innst. O. nr. 99 (1998-99), jf. Ot.prp. nr. 80 (1998-99))

Anita Apelthun Sæle (KrF) (ordfører for saka): Salmonella-åtvaring, bakteriealarm eller kanskje giftrester i mat er dessverre vanlege eksempel på avisoverskrifter i dag. Og i ei verd der handelen med mat over landegrensene aukar, trengst tydelegvis kvalitetskontroll, og det i større grad enn før.

Trygg mat til forbrukarane er ei hovudprioritert sak for sentrumsregjeringa, og då er det innlysande at ein effektiv og hyppig kontroll med næringsmiddel vil koma alle forbrukarar til gode, sett i eit helseperspektiv.

Utvidinga av vedlegg 1 i EØS-avtalen har medført oppheving av grensekontrollen. Det kan ein meina mykje om, men det er svært viktig at stikkprøvekontroll og kartlegginga av varer i bedrifter og i marknaden har ein frekvens som sikrar stadig god status i forhold til helse og i forhold til kvalitet.

Komiteen anbefaler Regjeringas forslag om at stikkprøver av næringsmiddel kan takast vederlagsfritt, og § 5 ledd tre vert derfor endra i tråd med dette.

Kjøttproduksjonsloven og fiskekvalitetskontrollloven har allereie heimel for å ta prøver vederlagsfritt, så dette inneber ei fornuftig harmonisering av lovverket. Komiteen tilrår også to andre mindre endringar i næringsmiddel-loven, i §§ 4 og 7. Og innstillinga er samrøystes.

G u n n a r S k a u g hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7. (Votering, se side 752)

S a k n r . 8

Innstilling fra utenrikskomiteen om lov om særlige tiltak mot Den føderale republikken Jugoslavia (Innst. O. nr. 96 (1998-99), jf. Ot.prp. nr. 81 (1998-99))

Presidenten: Kristin Halvorsen har bedt om ordet. Presidenten kan ikke se at noen av utenrikskomiteens

medlemmer er til stede i salen, så hvis Kristin Halvorsen kan redde situasjonen, er presidenten glad for det.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg er forundret over at denne saken kommer opp nå etter at fredsavtalen er inngått, og krigen på Balkan er slutt. Men uansett skulle det vært sånn at SV skulle ha reservert seg mot forslaget til vedtak i innstillingen og markert det. Ved en inkurie har ikke det kommet med. Derfor ønsker jeg bare å gjøre greie for at SVs gruppe ønsker å stemme imot.

Presidenten: Presidenten er ellers noe i tvil om hva utenrikskomiteen egentlig vil legge fram som tilråding i denne saken. Det opplyses her at verken lederen eller nestlederen i komiteen befinner seg i huset, så presidenten vil foreslå at vi da avslutter behandlingen av denne saken, og at vi eventuelt kommer tilbake til det under voteringen.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 753)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Odelstinget skal votere i sakene nr. 1-8.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i aksjelovgivningen m.v.

I.

I lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven) gjøres følgende endringer:

§ 1-4 annet ledd annet punktum skal lyde:

Unntaket i § 8-7 tredje ledd nr. 2 gjelder også kreditt og sikkerhetsstillelse til fordel for morselskap som hører hjemme i en stat som er part i EØS-avtalen, og som er undergitt lovgivning som tilsvarer eller er strengere enn reglene i §§ 8-7 til 8-9, og til fordel for datterselskap av et slikt morselskap hvis datterselskapet er undergitt slik lovgivning og hører hjemme i en stat som er part i EØS-avtalen.

I § 2-6 skal innledningen til første ledd lyde:

(1) Skal selskapet overta eiendeler eller bli part i en avtale som nevnt i § 2-4, skal det utarbeides en redegjørelse som minst inneholder

§ 2-7 tredje punktum skal lyde:

Eiendeler som selskapet mottar som aksjeinnskudd, skal vurderes til virkelig verdi på dagen for åpningsbalansen, med mindre det følger av regnskapsloven at innskuddet skal videreføres til balanseførte verdier.

§ 2-13 annet ledd skal lyde:

(2) Ved forsinket oppgjør av krav på innskudd i andre eiendeler enn penger plikter aksjeeieren å erstatte selska-

pet rente regnet av innskuddets verdi etter åpningsbalansen.

§ 2-13 tredje ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Har aksjeeieren ikke kjent adresse, skal betalingsoppfordringen kunngjøres i Norsk lysingsblad.

§ 3-2 annet ledd nr. 2 skal lyde:

2 dekning av underskudd som ikke kan dekkes av *posten annen egenkapital etter regnskapsloven § 6-2 C II nr. 2;*

§ 3-3 annet punktum skal lyde:

Til fondet skal avsettes inntektsført resultatandel ut over utbytte etter regnskapsloven § 5-17 tredje ledd nr. 4.

§ 4-18 første ledd skal lyde:

(1) Er det fastsatt i vedtektene at aksjeerververe eller aksjeeiere skal ha visse egenskaper, skal styret nekte aksjeerverver som ikke tilfredsstiller kravene, innført i *aksjeeierboken.*

§ 5-19 annet ledd nytt annet og tredje punktum skal lyde:

I et selskap hvor aksjene kan skifte eier uhindret av regler om forkjøpsrett etter § 4-15 tredje ledd, gjelder det samme flertallskravet for en beslutning som for utgitte aksjer innebærer at aksjeeierne skal ha rett til å overta en aksje som skal skifte eier (forkjøpsrett). Flertallskravet i annet ledd gjelder dessuten for en beslutning som for utgitte aksjer innebærer at aksjeerververe eller aksjeeiere skal ha visse egenskaper, jf. § 4-18.

§ 5-20 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. at det i et selskap skal innføres andre begrensninger i adgangen til å overdra eller erverve aksjer enn slike begrensninger som er nevnt i § 5-19 annet ledd;

§ 6-2 første ledd tredje punktum oppheves.

§ 6-4 fjerde ledd tredje punktum skal lyde:

Kongen kan gjøre unntak fra første, *annet og tredje ledd.*

§ 6-12 første ledd tredje punktum oppheves.

§ 6-14 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Har selskapet ikke daglig leder, står styrelederen for den daglige ledelse, *med mindre det bestemmes at det er styret som skal stå for den daglige ledelse.*

§ 8-1 første ledd nr. 3 skal lyde:

3. *den samlede pålydende verdi av egne aksjer som selskapet har ervervet til eie eller pant i tidligere regnskapsår, og kreditt og sikkerhetsstillelse etter §§ 8-7 til 8-9 som etter disse bestemmelsene skal ligge innenfor rammen av fri egenkapital;*

Nåværende første ledd nr. 3 blir nytt nr. 4.

§ 10-12 første ledd tredje punktum skal lyde:

Eiendeler som selskapet mottar som aksjeinnskudd, skal vurderes til virkelig verdi på tidspunktet for revisor-bekreftelsen etter § 10-2, *med mindre det følger av regnskapsloven at innskuddet skal videreføres til balanseførte verdier.*

§ 13-10 annet punktum skal lyde:

§§ 10-2 og 2-6 gjelder tilsvarende, *likevel slik at revisors påtegning, jf. § 10-2 tredje ledd annet punktum, tidligst skal være datert åtte uker før generalforsamlingens beslutning.*

§ 15-1 første ledd annet punktum oppheves.

§ 15-1 annet ledd skal lyde:

(2) *Selskapet må ved omdanningen ha en egenkapital som minst svarer til den aksjekapitalen selskapet skal ha som allmennaksjeselskap. Allmennaksjelovens regler om redegjørelse i § 2-6 og åpningsbalanse i § 2-8 gjelder tilsvarende.*

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd. Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd og skal lyde:

(4) Dokumenter som nevnt i *annet og tredje ledd* skal vedlegges innkallingen til generalforsamlingen.

§ 16-15 første ledd nr. 5 skal lyde:

5. når årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetningen som selskapet skal sende til Regnskapsregisteret etter regnskapsloven § 8-2, ikke er innsendt innen seks måneder etter fristen for slik innsendelse, eller når Regnskapsregisteret ved fristens utløp ikke kan godkjenne innsendt materiale som årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning.

II.

I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) gjøres følgende endringer:

§ 1-4 annet ledd annet punktum skal lyde:

Unntaket i § 8-7 tredje ledd nr. 2 gjelder *også* kreditt og sikkerhetsstillelse til fordel for morselskap som *hører hjemme i en stat som er part i EØS-avtalen, og som er undergitt lovgivning som tilsvarende eller er strengere enn reglene i §§ 8-7 til 8-9, og til fordel for datterselskap av et slikt morselskap hvis datterselskapet er undergitt slik lovgivning og hører hjemme i en stat som er part i EØS-avtalen.*

I § 2-6 skal innledningen til første ledd lyde:

(1) Skal selskapet overta eiendeler eller bli part i en avtale som nevnt i § 2-4, skal det utarbeides en redegjørelse som minst inneholder

§ 2-7 tredje punktum skal lyde:

Eiendeler som selskapet mottar som aksjeinnskudd, skal vurderes til virkelig verdi på dagen for åpningsbalansen, *med mindre det følger av regnskapsloven at innskuddet skal videreføres til balanseførte verdier.*

§ 2-13 annet ledd skal lyde:

(2) Ved forsinket oppgjør av krav på innskudd i andre eiendeler enn penger plikter aksjeeieren å erstatte selskapet rente regnet av innskuddets verdi etter åpningsbalansen.

§ 2-13 tredje ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Har aksjeeieren ikke kjent adresse, skal betalingsoppfordringen kunngjøres i Norsk lysingsblad.

§ 3-2 annet ledd nr. 2 skal lyde:

2. dekning av underskudd som ikke kan dekkes av posten annen egenkapital etter regnskapsloven § 6-2 C II nr. 2;

§ 3-3 annet punktum skal lyde:

Til fondet skal avsettes inntektsført resultatandel ut over utbytte etter regnskapsloven § 5-17 tredje ledd nr. 4.

§ 4-23 første ledd annet punktum skal lyde:

Meldingen må være kommet frem til selskapet senest to måneder etter at Verdipapirsentralen eller i tilfelle selskapet fikk melding om eierskiftet som nevnt i § 4-20.

§ 5-19 annet ledd nytt annet og tredje punktum skal lyde:

I et selskap hvor aksjene kan skifte eier uhindret av regler om forkjøpsrett etter § 4-15 annet ledd, jf. §§ 4-19 til 4-23, gjelder det samme flertallskravet for en beslutning som for utgitte aksjer innebærer at aksjeeierne skal ha rett til å overta en aksje som skal skifte eier (forkjøpsrett). Flertallskravet i annet ledd gjelder dessuten for en beslutning som for utgitte aksjer innebærer at aksjeerververe eller aksjeeiere skal ha visse egenskaper, jf. § 4-18.

§ 5-20 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. at retten til å overdra eller erverve aksjer i selskapet innskrenkes på annen måte enn nevnt i § 5-19 annet ledd;

§ 6-4 fjerde ledd tredje punktum skal lyde:

Kongen kan gjøre unntak fra første, annet og tredje ledd.

§ 6-36 første ledd første punktum skal lyde:

Om tjenestetid og opphør av verv som medlem av bedriftsforsamlingen gjelder §§ 6-6, 6-7 og 6-8 tilsvarende.

§ 8-1 første ledd nr. 3 skal lyde:

3. den samlede pålydende verdi av egne aksjer som selskapet har ervervet til eie eller pant i tidligere regnskapsår, og kreditt og sikkerhetsstillelse etter §§ 8-7 til 8-9 som etter disse bestemmelsene skal ligge innenfor rammen av fri egenkapital;

Nåværende første ledd nr. 3 blir nytt nr. 4.

§ 9-6 første ledd skal lyde:

(1) Bestemmelsene i §§ 9-2 til 9-5 er ikke til hinder for at egne aksjer erverves som gave, ved tvangsinnndri-

velse til dekning av selskapets fordring, ved overtakelse av annen virksomhet gjennom fusjon, fisjon eller på annen måte eller ved innløsning etter § 16-19.

§ 10-4 tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Styret kan likevel beslutte at ubrukte tegningsretter skal selges slik at verdien kommer de aksjeeiere til gode som ikke har nyttet sin tegningsrett.

§ 10-12 første ledd tredje punktum skal lyde:

Eiendeler som selskapet mottar som aksjeinnskudd, skal vurderes til virkelig verdi på tidspunktet for redegjørelsen etter § 10-2, med mindre det følger av regnskapsloven at innskuddet skal videreføres til balanseførte verdier.

I § 12-7 skal innledningen til annet ledd lyde:

(2) Innløsning etter krav fra selskapet i medhold av bestemmelse i vedtektene kan gjennomføres uten kreditvarsel etter § 12-6 dersom

§ 13-10 tredje ledd skal lyde:

(3) Redegjørelsen for det overtakende selskapet skal også fylle kravene som følger av § 2-6 første ledd eller § 10-2, likevel slik at ved anvendelsen av § 10-2 tredje ledd annet punktum, skal redegjørelsen tidligst være dattert åtte uker før generalforsamlingens beslutning.

§ 15-1 første ledd annet punktum skal lyde:

Medfører omdanningen at retten til å avhende eller erverve aksjer begrenses etter reglene i aksjeloven § 4-15 annet og tredje ledd, gjelder § 5-19 annet ledd tilsvarende.

Nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd annet punktum og skal lyde:

Dokumentene skal vedlegges innkallingen til generalforsamlingen.

§ 16-15 første ledd nr. 5 skal lyde:

5. når årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetningen som selskapet skal sende til Regnskapsregisteret etter regnskapsloven § 8-2, ikke er innsendt innen seks måneder etter fristen for slik innsendelse, eller når Regnskapsregisteret ved fristens utløp ikke kan godkjenne innsendt materiale som årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning.

III.

I lov 23. mai 1980 nr. 11 om stiftelser m.m. skal § 28A nr. 3 lyde:

3. Det skal utarbeides konsernregnskap for stiftelsen og selskaper og andre formuesmasser som stiftelsen har bestemmende innflytelse over. Konsernregnskapet skal utarbeides etter reglene i regnskapsloven. Konsernregnskapet skal revideres av stiftelsens revisor, som skal avgi særskilt revisjonsberetning for konsernregnskapet.

IV.

I lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak gjøres følgende endringer:

§ 4-4 første ledd bokstav g første til tredje punktum skal lyde:

I aksjeselskap og allmennaksjeselskap skal de meldepiktige opplyse om aksjetegning er skjedd uten *prospekt* som nevnt i verdipapirhandelloven § 5-1. De meldepiktige skal i tilfelle vedlegge en underskrevet erklæring om hvorfor *prospekt* ikke var nødvendig. Er *prospekt* nødvendig, skal *prospektet* og alt annet tegningsmateriale vedlegges, og de meldepiktige skal bekrefte at alt tegningsmateriale er innsendt til børsen i samsvar med verdipapirhandelloven §§ 5-7 og 5-8.

§ 5-1 femte ledd første punktum skal lyde:

Mottar Foretaksregisteret før registrering *varsel* som nevnt i aksjeloven § 2-10 første ledd tredje punktum, jf. § 10-7 tredje ledd annet punktum, allmennaksjeloven § 2-10 første ledd tredje punktum, jf. § 10-7 tredje ledd annet punktum, eller verdipapirhandelloven § 5-13 annet ledd fra en tegner som hevder å være ubundet, skal saken oversendes til børsen dersom innsigelsen kan prøves etter verdipapirhandelloven § 5-13.

V.

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Jan Simonsen på vegne av Fremskrittspartiet satt frem forslagene nr. 1 og 2.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak:

A .

L o v

om midlertidig endring i politiloven (utvidet adgang til visitasjon).

I.

I lov av 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) gjøres følgende endring:

Ny § 10 a skal lyde:

§ 10 a. *Visitasjon for å avdekke våpen*

Politiet kan på offentlig sted, i situasjoner eller på steder hvor vold erfaringsmessig lett utøves, visitere person når det er grunn til å undersøke om personen er i besittelse av våpen. Med våpen menes skytevåpen eller våpen som det er forbudt å inneha i medhold av våpenlovgivningen. Videre menes kniv eller et lignende skarpt redskap som er forbudt å bære på offentlig sted i medhold av straffeloven § 352 a eller farlige gjenstander som kan tas i forvaring i medhold av politiloven § 7.

Visitasjon i medhold av denne bestemmelsen skal fortrinnsvis foretas ved hjelp av teknisk hjelpemiddel. Hvis undersøkelsen gir skjellig grunn til å anta at personen bærer våpen, kan ordinær visitasjon finne sted.

Visitasjon i medhold av denne bestemmelsen kan bare gjennomføres når politimesteren, eller politimesterens stedfortreder, på forhånd har gitt samtykke til at visitasjon kan foretas i et nærmere angitt område og tidsrom. Dersom en polititjenestemann i andre tilfeller finner grunn til å visitere person etter første ledd, må samtykke innhentes i det enkelte tilfelle før visitasjonen foretas. Samtykke etter dette ledd skal nedtegnes skriftlig.

Visitasjon i medhold av denne bestemmelsen kan bare foretas av tjenestemann som har gjennomgått særskilt opplæring.

II.

Denne lov trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer og gjelder midlertidig i 3 år fra ikrafttredelsesdato.

Presidenten: Her foreligger et avvikende forslag nr. 2 fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Vedtaket til lov om endring i politiloven (utvidet adgang til visitasjon).

I.

I lov av 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) gjøres følgende endring:

Ny § 10 a skal lyde:

§ 10 a *Visitasjon for å avdekke våpen*

Politiet kan på offentlig sted visitere person når det er grunn til å undersøke om personen er i besittelse av våpen. Med våpen menes skytevåpen eller våpen som det er forbudt å inneha i medhold av våpenlovgivningen. Videre menes kniv eller et lignende skarpt redskap som er forbudt å bære på offentlig sted i medhold av straffeloven § 352 a eller farlige gjenstander som kan tas i forvaring i medhold av politiloven § 7.

II.

Denne lov trer i kraft straks.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 63 mot 11 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 00.20.04)

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget. Presidenten vil så la votere over forslag nr. 1 fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Vedtak til lov

om endring i lov av 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven).

I.

I lov av 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) gjøres følgende endring:

§ 193 nytt annet ledd skal lyde:

På offentlig sted kan det foretas ransaking av person når det er grunn til å undersøke om vedkommende er i besittelse av våpen. Med våpen menes skytevåpen eller våpen som det er forbudt å inneha i medhold av våpenlovgivningen. Videre menes kniv eller et lignende skarpt redskap som er forbudt å bære på offentlig sted i medhold av straffeloven § 352 a eller farlige gjenstander som kan tas i forvaring i medhold av politiloven § 7.

II.

Denne lov trer i kraft straks.»

V o t e r i n g :

Forslaget ble med 63 mot 12 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 00.20.39)

Videre var innstillet:

B .

Dokument nr. 8:13 (1998-99) – forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen og Jan Simonsen om lov om endring i lov av 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) – vedlegges protokollen.

C .

Dokument nr. 8:18 (1998-99) – forslag fra stortingsrepresentantene Per Kristian Foss, Kristin Krohn Devold og Bjørn Hernæs, pkt. B nr. 3 om ransaking – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til midlertidig

L o v

om forholdet til allmennaksjeloven m.m. i forbindelse med fusjon mellom Postbanken AS og Den norske Bank ASA.

§ 1 Formål

Formålet med denne loven er å regulere forholdet til allmennaksjeloven kapittel 13 om fusjon og visse andre lover i forbindelse med fusjon mellom Den norske Bank ASA og Postbanken AS.

§ 2 Forholdet til allmennaksjeloven m.m.

Fusjon mellom Den norske Bank ASA og Postbanken AS kan gjennomføres etter reglene om fusjon i allmennaksjeloven kapittel 13 selv om Postbanken AS ikke var et aksjeselskap under hele fusjonsprosessen.

Skatte-, regnskaps- og avgiftsrettslige regler om fusjon i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper gjelder ved fusjon som nevnt i første ledd.

§ 3 Ikrafttredelse og opphevelse

Loven trer i kraft straks, med unntak av § 4, som trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Loven gis virkning for fusjon mellom Den norske Bank ASA og Postbanken AS.

Loven oppheves 31. desember 2000.

§ 4 Endringer i andre lover

Fra det tidspunkt som fremgår av § 3 første ledd gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov om omdanning av Postbanken BA til aksjeselskap oppheves §§ 3, 4 og 7.
2. I lov 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt skal § 12 nr. 3 annet punktum og nytt tredje punktum lyde:

Departementet fastsetter nærmere regler om innbetalingsordningen for skatt og om myndigheten til å råde over innbetalte midler. Departementet kan herunder fastsette nærmere regler om plikt for skatteoppkrever og banker til å overføre mottatte beløp til særskilte kontoer for skatt og om hvilke banker som kan føre disse kontoene.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes mot 5 stemmer.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Presidenten antar at Sosialistisk Venstreparti ønsker å gå imot.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes mot 5 stemmer.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er:

- forslagene nr. 1 og 2, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 3, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti.

– Forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, lyder:
«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2000 legge fram forslag om fradrag for dokumentavgift i arveavgiften for ordinær arv, hvis arving bosetter seg på eiendommen.»

Forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slike vedtak til

L o v e r :
A .
L o v

om opphevelse av lov 28. juni 1912 nr. 4 om tilvirking, innførsel og beskatning av øl og om endring i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v.

I.

Lov 28. juni 1912 nr. 4 om tilvirking, innførsel og beskatning av øl oppheves.

II.

I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. gjøres følgende endringer:

§ 1-3 annet ledd skal lyde:

Med øl forstås gjæret, udestillert drikk som er laget med tørket eller ristet malt som hovedsakelig ekstraktgivende emne.

§ 1-3 tredje ledd skal lyde:

Med vin forstås drikk som er laget av druesaft ved alkoholgjæring, herunder vin tilsatt tilvirket alkohol (sterkvin). Likt med vin regnes

- a) drikk som er laget av frukt, bær, plantesaft eller honning ved alkoholgjæring uten tilsetning av tilvirket alkohol, og
- b) annen alkoholholdig drikk under 22 volumprosent som ikke regnes som øl eller brennevin etter paragrafen her.

§ 1-3 femte ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om hvilke drikker som skal regnes som henholdsvis øl, vin og brennevin. I tvilstilfelle kan departementet avgjøre spørsmålet med bindende virkning.

III.

Bestemmelsene under I og II trer i kraft 1. juli 1999.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Videre var innstillet:

B .
L o v

om endring i lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver.

I lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver gjøres følgende endring:

I.

Ny § 19A skal lyde:

§ 19A. *Fradrag for dokumentavgift ved overtakelse av fast næringseiendom*

(1) *Dokumentavgift som er betalt etter lov av 12. desember 1975 nr. 59 ved overføring av eiendomsrett eller bruksrett til fast næringseiendom, kommer til fradrag i mottakerens pliktige arveavgift som følge av overføringen, etter reglene i denne paragraf.*

(2) *Eiendommen må ha vært i bruk i arvelaters eller givers virksomhet, og uten særlig opphold bli tatt i bruk i mottakers virksomhet. Skattelovens virksomhetsbegrep legges til grunn, likevel slik at våningshus på gårdsbruk anses like med eiendommen for øvrig. Når eiendommen bare delvis brukes i virksomhet, gis forholdsmessig fradrag for dokumentavgift. Den fradragsberettigede dokumentavgiften skal utgjøre samme del av den totale dokumentavgift, som salgsverdien av virksomhetsdelen utgjør av salgsverdien av hele eiendommen.*

(3) *Mottaker eller dennes ektefelle må tilhøre kretsen av forrige eiers eller dennes ektefelles arveberettigede etter arveloven §§ 1 til 3.*

(4) *Fradrag gis bare i arveavgift for den eiendom eller del av den som utløser den fradragsberettigede dokumentavgiften. Eiendommen anses å utgjøre øverste del av arveavgiftsgrunnlaget når dette grunnlaget består av mer enn eiendommen. Ved samlet overføring av flere aktiva anses redusering av mottakers avgiftsgrunnlag med gjeldsovertakelse, annet vederlag eller særlige fradrag etter denne lov, fortrinnsvis å gjelde andre deler av avgiftsgrunnlaget enn eiendommen.*

Åsetesavslag etter § 14 henføres likevel til vedkommende eiendom.

(5) Dokumentavgift som fradras i arveavgift etter denne paragraf, kommer ikke til fradrag i arveavgiftsgrunnlaget etter § 15 annet ledd.

(6) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

II.

Endringen under I trer i kraft for arv og gave der rådhetsen går over 1. juli 1999 eller senere.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes mot 4 stemmer.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Presidenten antar at Sosialistisk Venstreparti også her ønsker å gå imot.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes mot 4 stemmer.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Det gjenstår da å votere over forslagene nr. 2 og 3.

Det voteres først over forslag nr. 3 fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«I lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskapskatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 3-3 og § 3-4 oppheves.

§ 3-5 blir ny § 3-3.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 4 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet.

Forslaget lyder:

«Vedtak til lov om endringer i lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift.

I.

I lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift gjøres følgende endringer:

§ 16 første ledd nr. 1 bokstav d skal lyde:

d) til bruk for utenlandske skip.

§ 16 første ledd nr. 2 bokstav a skal lyde:

a) til bruk for skip på minst 15 meter største lengde når de i utenriksfart frakter last eller mot vederlag befører passasjerer,

Ny § 16 første ledd nr. 3 skal lyde:

Varer og tjenester til bruk for luftfartøyer som nevnt i merverdiavgiftsloven § 17 nr. 1 bokstav c.

Nåværende § 16 første ledd nr. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 og 12 blir henholdsvis nye nr. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 og 13.

II.

Denne lov trer i kraft fra 1. juli 1999.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 60 mot 14 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 00.23.32)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten har Ingebrigt S. Sørfonn på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre satt fram et forslag. Forslaget lyder:

«Vedtak til lov

om endring i lov av 22. juni 1960 nr. 36 om Statens petroleumsfond

I.

I lov av 22. juni 1990 nr. 36 om Statens petroleumsfond § 2 skal 12. og nytt 13. strekpunkt lyde:

- statens eventuelle kjøp av andeler som ledd i statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten,
- utgifter til prosjektrettet teknologiutvikling i petroleumsvirksomheten.

II.

Loven trer i kraft straks.»

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt

v e d t a k :

Ot.prp. nr. 67 (1998-99) – om lov om endring i lov av 22. juni 1990 nr. 36 om Statens petroleumsfond – avvises.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre bifaltes innstillingen med 53 mot 20 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 00.24.20)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten har Jørgen Holte på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre satt fram et forslag.

Forslaget lyder:

«Vedtak til lov

om selvfinansierende fraktutjevningsordning for drivstoff

§ 1

Ved innførsel og tilvirking av drivstoff skal det betales bidrag til et fraktutjevningsfond. Fra innbetalte bidrag til fondet utbetales frakttilskudd.

Oljeselskap som baserer sin virksomhet på import av drivstoff og ikke benytter tankanlegg i Norge, omfattes ikke av fraktutjevningsordningen.

Kongen kan fastsette forskrift om gjennomføring av frakttilskuddsordningen og organisering av fondet, herunder størrelsen på bidraget til fondet, størrelsen på utbetalingene, samt nærmere bestemmelser om beregning, oppkreving og kontroll.

§ 2

De regler som gjelder for formues- og inntektsskatten til staten, gjelder tilsvarende for inndrivning av bidrag til fraktutjevningfondet.

Kongen kan gi forskrift om plikt til å betale renter av bidrag som ikke er betalt i rett tid, og om rentegodtgjørelse ved tilbakebetaling av bidrag.

§ 3

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne lov eller forskrift gitt i medhold av loven, straffes med bøter dersom ikke forholdet rammes av et strengere straffebud.

§ 4

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne lov eller forskrift gitt i medhold av loven, slik at fraktutjevningfondet er eller kunne ha vært unndratt bidrag, kan av departementet pålegges å betale et tilleggsbidrag som tilsvarende det dobbelte, i gjentakelsestilfelle det firedobbelte av det pliktige bidragsbeløp.

For så vidt angår ansvar etter denne paragraf svarer den bidragspliktige for medhjelperes handlinger.

§ 5

Denne lov trer i kraft 1. juli 1999.»

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt:

vedtak:

I.

Ot.prp. nr. 73 (1998-99) – om lov om selvfinansierende fraktutjevningsordning for drivstoff – bifalles ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre bifaltes innstillingen med 51 mot 25 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 00.25.07)

Videre var innstillet:

II.

Stortingets vedtak av 4. februar 1999 om ordningen med frakttilskudd over statsbudsjettet for bensin og autodiesel videreføres.

Presidenten: Innstillingens II blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Votering i sak nr. 7

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

lov

om endringer i lov 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v.

I.

I lov 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. gjøres følgende endringer:

§ 4 skal lyde:

(1) Den kommunale eller interkommunale næringsmiddelkontrollen fører tilsyn med at bestemmelser gitt i medhold av denne lov overholdes. For så vidt gjelder ansvaret for importkontroll og tilsyn med næringsmiddelvirksomheter som har regional, landsdekkende eller eksportrettet karakter føres tilsynet av departementet.

(2) Kongen kan overdra tilsynet til andre.

(3) Politi og tollvesen skal være hjelpelige med å føre tilsyn med overholdelsen av bestemmelsene.

(4) Når ikke annet er bestemt fatter kommunestyret vedtak etter bestemmelser gitt i medhold av denne lov.

(5) Kommunestyret kan delegerer sin myndighet etter reglene i kommuneloven. Videre kan det delegeres myndighet til interkommunal næringsmiddelkontroll.

(6) Når det gjelder importkontroll og tilsyn med næringsmiddelvirksomheter som har regional, landsdekkende eller eksportrettet karakter fatter departementet vedtak etter bestemmelser gitt i medhold av denne lov.

(7) Kongen kan bestemme at den kommunale eller interkommunale næringsmiddelkontrollen eller andre offentlige kontrollorganer fatter vedtak etter ovennevnte bestemmelser.

(8) Når det gjelder forhold som angår hele eller deler av landet, kan departementet fatte vedtak som nevnt ovenfor.

(9) Tilsyns- og vedtakskompetanse som er tillagt departementet etter første og sjette ledd, kan delegeres til den kommunale eller interkommunale næringsmiddelkontrollen.

(10) Når det er nødvendig å gripe raskt inn, kan tilsynsmyndigheten treffe vedtak etter § 6.

(11) Klageinstans for vedtak fattet av den kommunale eller interkommunale næringsmiddelkontroll er kommunestyret, med mindre kommunestyret har bestemt at særskilt klagenemnd skal være klageinstans. Vedtak truffet i henhold til delegert kompetanse etter niende ledd kan likevel påklages til departementet.

(12) Klageinstans for vedtak fattet av annet kontrollorgan er Kongen.

(13) Klageinstans for vedtak i kommunestyret eller særskilt klagenemnd er fylkesmannen.

§ 5 skal lyde:

(1) Tilsynsmyndighetene har adgang overalt, hvor de i §§ 1 og 2 omhandlede varer produseres eller frambyr,

oppbevares eller sendes, og kan kreve seg forelagt de i § 1 nevnte bøker m.v.

(2) Virksomheten skal legge forholdene til rette for gjennomføring av tilsyn og kontroll. På anmodning fra tilsynsmyndigheten skal virksomheten gi alle opplysninger som har betydning for tilsynet, samt yte bistand ved tilsyn og prøveuttak.

(3) *Tilsynsmyndighetene har rett til å ta ut prøver. Prøvene skal gis vederlagsfritt.*

(4) De må ikke selv eller gjennom noget næringsforetagende, hvis ledelse helt eller delvis er dem betrodd, stå i konkurranse- eller avhengighetsforhold til den bedrift de skal føre tilsyn med, og må heller ikke drive forretninger med den. En tilsynshavende må heller ikke være styremedlem i eller på annen måte ta del i ledelsen av noen sådan bedrift eller innta noen stilling som setter ham i avhengighetsforhold til noen som har med ledelsen av bedriften å gjøre.

(5) Kongen kan gi nærmere bestemmelser for tilsynsmyndighetene og nærmere regler om uttagelse, undersøkelse og bedømmelse av prøver. Herunder kan Kongen bestemme at utenlandske inspektører kan delta i inspeksjoner mv som ledd i internasjonalt samarbeid som Norge er tilsluttet. Som ledd i slikt samarbeid kan tilsynsorganet gi taushetsbelagte opplysninger til utenlandske myndigheter som er underlagt taushetspliktreger tilsvarende norske myndigheter.

§ 7 skal lyde:

(1) Utgifter ved det tilsyn mv som føres i medhold av denne lov, utredes av kommunen. Dette gjelder ikke utgifter til importkontroll og tilsyn med næringsmiddelvirksomheter som har regional, landsdekkende eller eksportrettet karakter.

(2) *I forskrifter gitt av Kongen kan ervervsdrivende pålegges å svare avgifter for å dekke utgifter ved undersøkelse og tilsyn etter denne lov.* Kongen kan også pålegge ervervsdrivende å betale for særskilte ytelser, herunder blant annet godkjenning av virksomheter og produkter samt attester innenfor lovens område.

(3) Utgifter ved å ta ut, sende og undersøke prøver pålegges vedkommende næringsdrivende eller foretagende, dersom det foreligger overtredelse av lovens bestemmelser.

(4) Tilsynsmyndighetene kan pålegge den som er ansvarlig for virksomheten å dekke faktiske kostnader ved stengning, destruksjon mv, jf § 6.

(5) Tilsynsmyndigheten kan pålegge den som er ansvarlig for en virksomhet, som gjentatte ganger unnlater å etterkomme pålegg slik at tiltak må iverksettes, å dekke alle faktiske kostnader forbundet med slike tiltak.

(6) Krav tilsynsmyndighetene har etter tredje eller fjerde ledd, er tvangsgrunnlag for utlegg.

II.

Loven trer i kraft 1. juli 1999.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om særlige tiltak mot Den føderale republikken Jugoslavia.

§ 1

Kongen gis fullmakt til å treffe de bestemmelser som er nødvendige for å hindre salg og forsyning av petroleum og petroleumprodukter til Den føderale republikken Jugoslavia.

§ 2

Kongen gis fullmakt til å treffe bestemmelser om ytterligere innskrenkning av samkvem med Den føderale republikken Jugoslavia.

§ 3

Bestemmelser gitt i medhold av §§ 1 eller 2 gjelder for innlendinger og for norske statsborgere uansett hvor de befinner seg. Med innlending menes:

- person som er bosatt eller har fast opphold her i landet,
- foretak som har hovedsete her i landet,
- rettighetshaver som definert i lov av 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet.

Bestemmelser gitt i medhold av §§ 1 eller 2 kan gis anvendelse for befordring med norskregistrert skip og for befordring foretatt av innlending som ved innbefraktning, eierandel eller på annen måte disponerer eller bestyrer utenlandsk skip.

Kongen avgjør hva som i denne lov skal forstås med Den føderale republikken Jugoslavia.

§ 4

Kongen kan gi tillatelse til at utenlandske militære fartøyer kan borde, kontrollere og anvende alle nødvendige tvangstiltak overfor norskregistrerte skip som et ledd i et alliert kontrollregime overfor Den føderale republikken Jugoslavia.

§ 5

Kongen kan gi tillatelse til at norske militære fartøyer kan borde, kontrollere og anvende alle nødvendige tvangstiltak overfor ethvert handelsskip som et ledd i et alliert kontrollregime overfor Den føderale republikken Jugoslavia.

§ 6

Bestemmelser gitt i medhold av denne lov gjelder med de begrensningene som følger av overenskomst med fremmed stat eller av folkeretten for øvrig.

§ 7

Den som forsettlig overtrer eller forsettlig medvirker til overtredelse av bestemmelser gitt i medhold av denne lov, straffes med bøter eller fengsel inntil tre år, eller begge deler.

Den som uaktsomt overtrer eller uaktsomt medvirker til overtredelse av bestemmelser som nevnt i første ledd, straffes med bøter eller fengsel inntil seks måneder, eller begge deler.

Straff etter bestemmelser gitt i medhold av denne lov vedrørende befordring kommer ikke til anvendelse på skipsfører, offiserer eller mannskap med mindre de har tatt eller medvirket til beslutning om befordring som nevnt i slike bestemmelser.

Straffelovens § 12 a kommer ikke til anvendelse.

Gjenstander som er innført eller søkt innført, utført eller søkt utført i strid med bestemmelser gitt i medhold av denne lov, samt betalingsmidler og verdipapirer anvendt i strid med slike bestemmelser, kan inndras ved dom uten hensyn til hvem eieren er og uten at straffesak er reist eller kan reises mot noen. Dersom inndragning ikke kan gjennomføres, kan verdien helt eller delvis inndras ved dom hos gjerningsmannen eller hos den han har handlet på vegne av, uten at straffesak behøver å være reist eller kunne reises mot noen. Inndragning etter denne bestemmelse er ikke å anse som straff.

§ 8

Denne lov trer i kraft straks.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes mot 4 stemmer.

Presidenten: Det voterer over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 9

Referat

1. (129) Lagtingets presidentskap melder at Lagtinget har antatt Odelstingets vedtak til
  1. lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern (psykisk helsevernloven) (Besl. O. nr. 71 (1998-99))
  2. lov om omdanning av Postbanken BA til aksjeselskap (Besl. O. nr. 72 (1998-99))
  3. lov om endringer i regnskapsloven m.v. (Besl. O. nr. 73 (1998-99))
  4. lov om omdanning av Noregs Kommunalbank til aksjeselskap (Besl. O. nr. 74 (1998-99))
  5. lov om endringer i lov av 24. juni 1994 nr. 45 om omdanning av forvaltningsbedrifta Televerket til aksjeselskap og om oppheving av lov av 24. juni 1994 nr. 44 om at tilsette i Televerket mellombels skal behalde visse rettigheter etter lov av 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn ved overgang til selskap utskild frå Televerket (Besl. O. nr. 75 (1998-99))
  6. lov om endringer i lov av 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v. og lov av 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer (Besl. O. nr. 76 (1998-99))
  7. lov om registrering av import og leveranser av råolje i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (Besl. O. nr. 77 (1998-99))
  8. lov om endring i lov av 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) (Besl. O. nr. 78 (1998-99))
  9. lov om endringer i lov av 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) (Besl. O. nr. 79 (1998-99))
    - og at lovvedtakene er sendt Kongen.
2. (130) Statsministerens kontor melder at
  1. lov om endringer i lov av 28. februar 1986 nr. 8 om adopsjon m.m. (Besl. O. nr. 61 (1998-99))
  2. lov om endringer i straffeloven og straffeprosessloven m.v. (inndragning av utbytte) (Besl. O. nr. 59 (1998-99))
    - er sanksjonert under 11. juni 1999
    - Enst.: Nr. 1 og 2 vedlegges protokollen
3. (131) Endringer i skatte- og avgiftslovgjevinga (Ot.prp. nr. 86 (1998-99))
4. (132) Forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen og Ulf Erik Knudsen om lov om opphevelse av lov av 19. august 1994 nr. 57 om registrering av fritids- og småbåter (Dokument nr. 8:64 (1998-99))
  - Enst.: Nr. 3 og 4 sendes finanskomiteen
5. (133) Lov om lotterier mv. og Statens Lotteritilsyn (lotteriloven) (Ot.prp. nr. 84 (1998-99))
  - Enst.: Sendes justiskomiteen
6. (134) Lov om endring i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 (Ot.prp. nr. 85 (1998-99))
  - Enst.: Sendes samferdselskomiteen

Møtet hevet kl. 00.30.